

Trafikklys uten politisk styring

SIDE 44-45

Nofima-seminaret på Nor-Fishing

Er det penger i velferd og kvalitet?

FOTO: LIDUNN M. BOGE, NOFIMA

Forskerne Stein Harris Olsen og Ragnhild Aven Svalheim diskuterer kvalitet i et forskningsprosjekt.

Nofima-seminaret

Dato: Tirsdag 20. august

Klokkeslett: 13.00 - 13.50

Sted: Konferansesalen Mendelsohn
i Trondheim Spektrum

Enkel servering

Gratis for alle

Velferd, kvalitet og lønnsomhet er tema når vi inviterer til Nofima-seminaret på Nor-Fishing 2024. Seks forskere får syv minutter hver til å presentere nye forskningsfunn.

Mellom presentasjonene vises korte filmer der Lerøy, Fiskebåt, Nor-log, Norges Fiskarlag og forbrukere kommer med sine synspunkt. Velkommen til 48 minutter med forsknings-resultater.

Det er penger i velferd og kvalitet, og mye ringvirkninger!
Audun Iversen

Fangstvelferd - kva spelar det for rolle?
Ragnhild Aven Svalheim

Grønn omstilling utfordrer flåten
Helene Skjønhaug Jensen

Økt verdi-skaping med restråstoff: Er du Biotep-klar?
Runar Gjerp Solstad

Økt verdi-skaping med smartere transport
Bjørn Tore Rotabakk

Forbrukere bryr seg om kvalitetsmat
Themis Altintzoglou

New concept for hygienic design

At Habasit, we understand the importance of maintaining food-safe processing conditions. Designing the new Habasit Super HyCLEAN belt range, we looked at the best available market standards for plastic modular belts and removed their weak spots

From reducing spaces where product residue and soiling can collect to making the belt easier to clean – we are confident you will see your benefits with a naked eye. But even under the microscope, results show up to 4,1 x less soiling and 20 x fewer colony forming units compared to other hygienic plastic modular belts.

Habasit Norge AS
order.se@habasit.com
www.habasit.com
+47 23 960 725

Habasit – Solutions in motion

NOR-FISHING

Stand F-577
Trondheim
20-22 aug. 2024

Møt TESS på NOR-FISHING 2024

Vi ønsker deg velkommen til en fagprat på vår stand nr D-325

På NOR-FISHING får du se blant annet:

- Fiskepumpeslanger og kuplinger
- Aguafarm – spesialslange for sug og avløp fra fiskepumper til fiskeslakterier
- THM – miljøvennlig vedlikeholdssystem for slanger
- Digitale Forsyningsløsninger
- Verktøyskap
- Nanoboblegenerator – en innovativ, effektiv og energibesparende metode for innløsning av oksygen

TESS har slanger til alle formål, drift- og vedlikeholdsprodukter, bekledning, hansker og sko. Alt velegnet for fire årstider ved sjøen.

Tlf. 32 84 40 00
Industrigata 8 - 3414 Lierstranda
E-post: havbruk@tess.no
www.tess.no

TESS
TEKNISK FAGHANDEL

DIREKTØREN HAR ORDET: Den oppdrettsfiendtlige embetsstatens fremvekst	6
- Vi trenger visjonære og handlekraftige politikere for å realisere et nytt industrieventyr	10
En uforholdsmessig fordelaktig strukturordning	14
Oppsigelse	16
Dyrking av tare – en fremtidsnæring for Norge	20
Turistfiske og organisert miljøkriminalitet er to ulike ting	24
Betydelig økning i torsk og sei til auksjon etter innføring av auksjonsplikt	26
Bli kjent med Sivert Bjørnstad	30
Bli kjent med Olve Grotle	34
TRYGG FORVALTNING: Trenger du egentlig en rådgiver?	38
Fiskerinæringens viktigste møteplass – Velkommen til Nor-Fishing 2024	40
Arbeidsgivers ansvar og plikter	42
ADVOKATENS HJØRNE: Trafikklys uten politisk styring	44
Studieopphold i Tokyo for å lære mer om full utnyttelse av fisken	46
RETT FRA ROGNA: Norges tredje største eksportvare, Norsk sjømat!	50
Mer av det som ikke fungerer?	54
Johann Martin Krüger er ansatt som rådgiver for næringspolitikk og kommunikasjon	56
KJØKKENBENKEN: Hval	59
MPack AS – leverandør av bærekraftige emballasje- og maskinløsninger til norsk sjømatnæring	60
FIASNYTT	62

Norsk Sjømat gis ut av Sjømatbedriftene.

Redaktør: Kjetil Hestad, mobil 924 44 460

Ansvarlig redaktør: Robert Eriksson

Redaksjonsråd:

Anette Almås, Tonje Kummeneje Vangen,
Geir Martin Lerbukt, Frode Kvamstad
og Dan Tore Andersen

Annonsealg:

Kathrine Schjetne
Telefon 414 32 400

Abonnementspris: kr. 750,- pr. år
Abonnementet løper til det sies opp.

ISSN 0807-1551

Sjømatbedriftene:

Telefon 73 84 14 00 | Telefax 73 84 14 01
Adresse: Pb. 639 Sentrum, 7406 Trondheim
Besøksadresse: Dronningens gt. 7
post@sjomatbedriftene.no
www.sjomatbedriftene.no

Administrerende direktør i Sjømatbedriftene:
Robert Eriksson

Forsidefoto: Sørkapp og dens søsterskip
Breidtind og Senja på vei inn til Tromsø i
forbindelse med dåp. Foto: © Nergård AS

Grafisk design: Britt-Inger Håpnes
Trykk: ETN Grafiske AS
Bladet er trykket på miljøpapir.

Nor-Fishing samler aktører fra både inn og utland

Fiskerimessa som den også omtales som går nå av stabelen om noen dager, og igjen så har tusenvis tatt turen til Trondheim for å delta på stand eller bare se, lytte og prate.

Nor-Fishing er blant de aller største messer som arrangeres her i landet på fiskerisiden, og at det er mange som finner både program og utstillere interessant viser det jevnt over høye besøkstall.

For Trondheim som by er denne messen også svært viktig, med de mange tusen som kommer for å delta og besøke messen skaper det store ringvirkninger også for næringslivet i Trondheim. Hotell og restauranter opplever alle «fulle hus» disse dagene, og det er selvsagt gledelig for byen og næringslivet her.

Mange har nylig avsluttet sin sommerferie, og er tilbake til det som etter alle solemerker kommer til å bli nok en travel høst. Jeg håper alle har fått ladet batteriet, og er klar for de små og store utfordringer som kommer. Jeg håper mange vil komme til Trondheim i august for å delta på Nor-Fishing.

Jeg gleder meg i alle fall til å treffe mange av dere på Nor-Fishing.

SJØMATBEDRIFTENE

Sjømatbedriftene, er en landsdekkende nasjonal og politisk uavhengig arbeidsgiver- og næringsorganisasjon for fiskeri- og havbruksnæringen. Vi representerer alle ledd i næringen – fra produksjon til salg. Vårt formål er å utvikle sjømatnæringen på en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig måte.

Alle bedrifter som produserer eller omsetter fisk og sjømat kan bli medlemmer i Sjømatbedriftene. Sjømatbedriftene har i dag medlemsbedrifter innen områdene eksportører, grossister, foredlingsbedrifter, fiskemottak, slakterier, detaljister og oppdrettere. Vi ivaretar medlemsbedriftenes felles interesser av næringspolitisk, økonomisk og faglig art.

Fagbladet Norsk Sjømat er en del av dette arbeidet.

Sjømatbedriftene har et styre av tillitsvalgte og egne fagutvalg.
Administrasjonen sitter i Trondheim.

DEN OPPDRETTSFIENDTLIGE EMBETSSTATENS FREMVEKST

Sommeren er på hell, og det er snart bare ett år igjen til stortingsvalget. Det viktigste stortingsvalget på lenge. Før stemmene blir talt opp 8. september 2025, er det likevel mange kamper igjen å kjempe. Én av de store kampene er å forhindre embetsverkets tilraning av mer politisk makt.

TEKST: ROBERT HOLMØY ERIKSSON, ADMINISTRERENDE DIREKTØR I SJØMATBEDRIFTENE

Robert Holmøy Eriksson,
adm. direktør i
Sjømatbedriftene

“Det er mange ting i rapporten det er verdt å være sterkt bekymret over.”

Én av de store sakene norsk havbruksnæring venter på er regjeringens Havbruksmelding. Meldingen er bebudet fremlagt i løpet av neste vår. Det er liten tvil om at det allerede skjer mye i kulissene. Her gjelder det å være våken. Alle kikkerter må være fininnstilt og radarene må være påskrudde. Om ikke, risikerer vi å bli tatt på sengen, på det som kan bli tidenes blåmandag.

I et Teams-møte den 20. juni ble vi presentert utredningen om forholdet mellom Trafikklyssystemet og kvalitetsnormen for villaks. Det ble understreket at rapporten er et premiss og et «faglig grunnlagsnotat», for Havbruksmeldingen. Det er mange ting i rapporten det er verdt å være sterkt bekymret over. Dersom tiltakene som fremmes i rapporten blir de samme tiltakene som fremmes i den bebudede stortingsmeldingen, vil dette kunne få katastrofale konsekvenser for havbruksnæringen.

Rapporten bærer kraftig preg av at Klima- og miljødepartementet vil ha en sterkere rolle i akvakulturfor-

valtningen. Et av de sterkeste indikasjonene på dette fremkommer på side 70 i rapporten. Der foreslås endring av PO-forskriften § 8: «Nærings- og fiskeridepartementet i samråd med Klima- og miljødepartementet vurderer om miljøpåvirkningen i et produksjonsområde er akseptabel, moderat eller uakseptabel».

Det betyr at Klima- og miljødepartementet vil få betydelig mer makt og myndighet, og dermed bli likestilt med Nærings- og fiskeridepartementet, hva kommer til karakterisering i TLS. Forvaltningen av næringen vil bli enda mer fragmentert, og næringsaktørene blir i enda større grad en kasteball i byråkratiets klamme hender.

I gjennomgangen av rapporten ble det presentert fire hovedtiltak som skulle styrke miljøforvaltning av akvakulturnæringen. De fire tiltakene var:

- Utrede hvordan trafikklyssystemet påvirker arbeidet med å oppnå målene satt i kvalitetsnorm for villaksen. (Rapporten som det vises til i denne artikkelen).

- Legge et løp for å utarbeide kriterier for å inkludere sjørreten i trafikklyssystemet.
- Utrede hvordan lokalitetsstruktur kan endres med sikte på å beskytte enkelte bestander av Atlanterhavslaks som er særlig utsatt som følge av lakselus
- Følge opp det pågående arbeidet med et helhetlig og mer effektivt system for overvåkning og uttak av rømt oppdrettsfisk og fremtidig krav til felles løsning for å spore fisken.

Det er også verdt å gjengi noen av hovedkonklusjonene i rapporten. La meg starte med konklusjonene knyttet til selve fargeleggingen av trafikklyssystemet. Arbeidsgruppen understreker at gult lys i dagens system kan gi brudd på Kvalitetsnormen på grunn av lakselus alene, og det anbefales å redusere grensen mellom gult og rødt lys fra 30 pst. til 20 pst. Dette for å redusere risiko for brudd mot delnorm høstbart overskudd. Det argumenteres videre for at risikoen for brudd på Kvalitetsnormen i enkeltbestander innen et produksjonsområde, kan inkluderes i fargeleggingen.

For å redusere miljøpåvirkningen fra akvakultur mente Havbruksutvalget at det bør innføres ytterligere tiltak. De foreslo på denne bakgrunn at det innføres en handlingsregel for å oppnå dette. Det å innføre en handlingsregel for bærekraft trenger isolert sett ikke nødvendigvis, å være noen dum ide. Det forutsetter imidlertid at handlingsregelen blir riktig utformet. Skulle derimot arbeidsgruppens tiltak få rotfeste og dermed bli førende for Havbruksmeldingen, kan dette imidlertid føre riktig galt av sted. De argumenter sterkt for at dagens nedtrekk er for lite til at smittepresset reduseres tilstrekkelig og fort nok, til at bestander med brudd i røde områder kan nå målene i Kvalitetsnormen. Derfor konkluderer de med at det bør vurderes å øke nedtrekkets størrelse.

Andre forslag som det også pekes på i rapporten, er bedre samkjøring mellom trafikklysordningen og Kvalitetsnormen, og at dette kan oppnås gjennom formelt å inkludere, som nevnt, miljømyndighetene i den endelige fargeleggingen. Det er her verdt å merke seg at arbeidsgruppens primære forslag til løsning innebærer en større endring i både kriterier for fargeleggingen, og i handlingsregelen som utløses av rødt og gul vurdering.

Vi har nå levd med trafikklyssystemet i om lag 7 år (siden 2017), og vi har hatt til sammen fire lyssettinger. Vi kan alle være enige om at dagens nedtrekk på 6 % ikke har gitt den effekten myndighetene hadde håpet. Sjømatbedriftene advarte allerede fra starten mot innretningen av trafikklyssystemet. Alt tyder dessverre på at vi fikk rett, og at metodene som brukes ikke har vært presise nok. En serie med nedtrekk har ført til, slik Sjømatbedriftene har hevdet hele veien, at oppdretterne på Vestlandet har kommet fullstendig i bakleksa. I realiteten innebærer dagens system en seigpining og avviking av oppdrettsnæringen i dette området.

Et av hovedproblemene med innretningen av dagens trafikklysordning er at den skjærer alle anlegg i et produksjonsområde over en kam. Sjømatbedriftene har gang på gang hevdet at ordningen er hinsides enhver fornuft i forhold til enkeltanlegg. Slik ordningen har blitt praktisert så langt vil anlegg med gode resultater ikke premieres - til tross for at det er investert og jobbet mye med å forbedre både fiskevelferd og negativ miljøpåvirkning. Faktum er at den kollektive avstraffelsen har fått råde.

På motsatt side er problemet at enkelte aktører, som er så heldige at de ligger i et grønt produksjonsområde,

“Arbeidsgruppen understreker at gult lys i dagens system kan gi brudd på Kvalitetsnormen på grunn av lakselus alene, og det anbefales å redusere grensen mellom gult og rødt lys fra 30 pst. til 20 pst.”

“På motsatt side er problemet at enkelte aktører, som er så heldige at de ligger i et grønt produksjonsområde, kan gi seg katta i å investere i bærekraftig produksjon.”

kan gi seg katta i å investere i bærekraftig produksjon. De trenger ikke bry seg med å forbedre miljøpåvirkning og fiskevelferd, men får likevel muligheten for økt produksjonsvolum som følge av andres arbeid og investeringer i produksjonsområdet.

Partner og advokat i SANDS, Halfdan Mellbye, uttaler i dette nummeret av Norsk Sjømat (Advokatens hjørne): «Etter en gjennomgang av denne rapporten er det etter min oppfatning grunn til å advare sterkt mot en fortsatt utvikling der de ansvarlige politiske myndighetene gir fra seg styringen av akvakulturnæringen til beslutninger basert på ulike tekniske beregninger foretatt av et anonymisert forvaltningsapparat uten politisk ansvar.»

Han skriver videre: «Innenfor trafikklyssystemet trefes det i dag sterkt inngripende vedtak overfor både enkeltbedrifter i akvakulturnæringen og næringslivet langs kysten uten at politisk ansvarlige myndigheter foretar de avveier mellom næringshensyn og miljøhensyn som skal foretas i et demokratisk samfunn.»

Jeg deler Halfdan Mellbyes betraktninger og konklusjoner fullt og helt. Han treffer spikeren på hodet, og det bør ikke herske noen tvil om at det er helt andre grep som må tas overfor trafikklyssystemet enn det rapporten fra arbeidsgruppen anbefaler. Det er mildt sagt oppsiktsvekkende at forvaltningens argumentasjon om å fjerne vesentlige deler av forvaltningen av akvakulturnæringen fra ansvarlige politiske myndigheters kontroll og ansvar, har fått passere det politiske nåløyet. Det er på tide at politikerne våkner. De må skjønne at det er politikernes oppgave å styre embetsverket. Det er ikke embetsverk og forvaltning som skal styre politikerne. Det kan nesten virke som om dagens politikere, som regjeringen består av, ikke

har skjont dette grunnleggende demokratiske prinsippet.

I starten av juli hadde Ilaks.no en god artikkel hvor forskerne fremhevet den store usikkerheten knyttet til spørsmålet om en redusert produksjon i oppdrettsnæringen vil hjelpe villaksen noe som helst. Denne artikkelen bare forsterker vårt poeng om at det er avgjørende viktig at beslutningene fattes av politisk ansvarlige myndigheter etter en avveining mellom miljøhensyn og næringshensyn.

For at det ikke skal herske noen tvil: Oppdrettsnæringen skal selvsagt arbeide for å redusere sitt miljøavtrykk, og vi har et ansvar for å bidra til en bærekraftig villaksstamme. Sjømatbedriftenes klare mening er at dette best ivaretas ved å legge til rette for teknologiutvikling og ikke nedbygging – da kan man oppnå forbedringer i miljøtilstanden samtidig som man oppnår økt verdiskaping i næringen og økte investeringer i teknologiutvikling – det er ikke bare vinn-vinn, men faktisk vinn-vinn-vinn.

Næringen har all grunn til å ta advarslene fra Halfdan Mellbye på det dypeste alvor, og Sjømatbedriftene har en stor oppgave foran seg med å bidra til at trafikklyssystemet reformeres slik at politisk ansvarlige myndigheter tar de reelle beslutningene. Dette blir en viktig sak for oss i tiden fremover. Arbeidet fra vår side har startet med den største kraft og oppmerksomhet. Tar vi ikke kampen er jeg redd for at når historiebøkene skal skrives i fremtiden så vil vår tidsperiode bli omtalt som: «Den oppdretts- og næringsfiendtlige embetsstatens fremvekst». Det er på høy tid å få stoppet forvaltningens tilraning av politisk makt og myndighet.

Foto: © Johan Wildhagen | Norges Sjømatråd

Hitrakrabbe og andre skalldyrprodukter finner du i utvalgte butikker

Nå er det sesong for førsteklases
Hitrakrabbe

Taskekrabbe er en av de mest smakfulle skalldyr vi har i Norge. Her byr vi på deilig krabbekjøtt, perfekt for både skalldyrselskap og hjemmekos.

Se vår nye nettside krabbe.no for mange herlige oppskrifter.
Bon Appétit

Hitramat

SEAFOOD
FRODWAY
N

Tel: +47 72 44 40 00 • www.hitramat.no

MYHRVOLD
INDUSTRI
MYHRVOLD-GRUPPEN

**Nowicki røyke-, koke-
og nedkjølingsanlegg
for fiskeindustrien.**

**Svært konkurranse-
dyktig på pris og
meget god kvalitet.**

**Løsninger tilbys fra
små til store anlegg.**

Vi har over 50 års erfaring fra røyke- og kokeanlegg – kontakt oss!

MYHRVOLD-GRUPPEN
FOOD EQUIPMENT SINCE 1909

T. MYHRVOLD AS | FRYSJAVEIEN 33
0884 OSLO | TLF. 22 70 10 00
E-POST: POST@MYHRVOLD.NO
WWW.MYHRVOLDGRUPPEN.NO

- Vi trenger visjonære og handlekraftige politikere for å realisere **ET NYTT INDUSTRIEVENTYR**

Aqualoop Big Dipper er snart halvveis inn i testingen av fullskalamodellen. Like før sommeren inviterte teknologiutvikleren Aqualoop et knippe av sine viktigste samarbeidspartnere til å bivåne testen i SINTEFs havlaboratorium i Trondheim. Så langt, ingen røde flagg, alt ser ut til å gå etter planen.

TEKST: ROBERT H. ERIKSSON, SJØMATBEDRIFTENE. **BILDER:** AQUALOOP AS

Marinearkitekter, offshore- og akvakultureksperter og andre har brukt mange år hos Aqualoop på å utvikle den nye og proprietære løsning for akvakultur i åpent hav – Aqualoop Big Dipper. Løsningen har kapasitet til å produsere opptil 20 000 tonn atlantisk laks per år. Aqualoop Big Dipper er designet for bruk hvor som helst på planeten jordens hav og

Håvard Wollan, gründer og styreleder i Aqualoop.

under alle værforhold, og den inneholder alle nødvendige støttesystemer for optimal biologisk produksjon av fisk.

Gründer og styreleder i Aqualoop, Håvard Wollan, forteller at de først og fremst har fokus på atlantisk laks, men påpeker at Aqualoop Big Dipper kan brukes til biologisk produksjon av annen fisk i alle havtemperatursoner.

Sjømatbedriftenes administrerende direktør, Robert Holmøy Eriksson, var en av de utvalgte som var invitert og fikk æren av å overvære testen av havmerden. Modellen som ligger majestetisk ute i bassenget, er av Aqualoop Big Dipper 500 HS16. I tillegg til kapasiteten på 20 000 tonn laks, inneholder den også et integrert storsmolt-anlegg.

Eriksson er tydelig imponert over det han ser, og er samtidig klinkende klar på hva som er den største utfordringen.

– Det vi har vært vitne til ved denne testen er at teknologien og løsningen ser ut til å fungere helt billedlig. Det er kun rammevilkårene som må på plass. Vi trenger rett og slett visjonære og handlekraftige politikere for at vi kan realisere et nytt industrieventyr, sier Eriksson, og fortsetter:

– For det første trenger vi å få på plass det regulatoriske rammeverket for havbruk til havs. Videre er vi helt avhengig av at politikerne blir med på spleiselaget, og kommer med risikoavlastende tiltak. Sjømatbedriftene har derfor vært tydelig, fra første dag, på at man bør innføre grunnrenteskatt for havbruk til havs.

Teori og praksis ser ut til å stemme

Håvard Wollan, styreleder i Aqualoop, forteller at teoriene ved skrivebordet stemmer så langt godt overens med det som skjer ute i bassenget.

– Ting ser ut til å gå akkurat som forventet, men vi lærer alltid noe nytt. Men heldigvis har det ikke dukket opp noen røde flagg så langt. Dette er en veldig viktig milepæl for oss, at vi får bekreftet at vårt design fungerer som tiltenkt, sier Wollan.

Modellen har ligget i bassenget siden slutten av mai (besøket ble gjennomført 6. juni). Ole David Økland i SINTEF er den som leder testingen, og forteller ivrig om de testene som er utført så langt. Han forklarer at de har sett nærmere på hvordan konstruksjonen responderer i overflaten i såkalt moderat vær, og at resultatene har vært akkurat slik de har ønsket at de skulle være.

– Testene vi har gjort uten strøm, og så langt har vi ikke møtt på noen overraskelser. Men elementene kan jo bevege seg i forhold til hverandre, så vi har kjørt en del tester der vi fremprovoserer det for å se virkningen av det.

– Merden er åttekantet, så vi tester hvordan virkningen er, avhengig av hvilken retning bølgende treffer, forklarer Økland, og legger til at modellen uken etter

besøket skal senkes ned mot 20 meter for videre testing.

Fortsatt ting å gjøre med designet

Moss Maritime er ansvarlig for design og utvikling av Aqualoop Big Dipper. Visestyrer Jan Korsnes, forteller at mye fremover er upløyd mark.

– Alt kan ikke testes i bassenget i første omgang. Utvikling av nye konsepter er en tidkrevende prosess over ulike faser. I etterkant av testing i bassenget må vi, i samarbeid med SINTEF og Aqualoop, se på de avvikene som måtte ha oppstått, sier han.

– Det vil helt klart være ting vi er nødt til å gripe fatt i. Det er fortsatt ting i selve designet som ikke er hunder prosent løst. Dette knytter seg først og fremst til not-systemene, som i havmerd er på en måte upløyd mark, mener Korsnes.

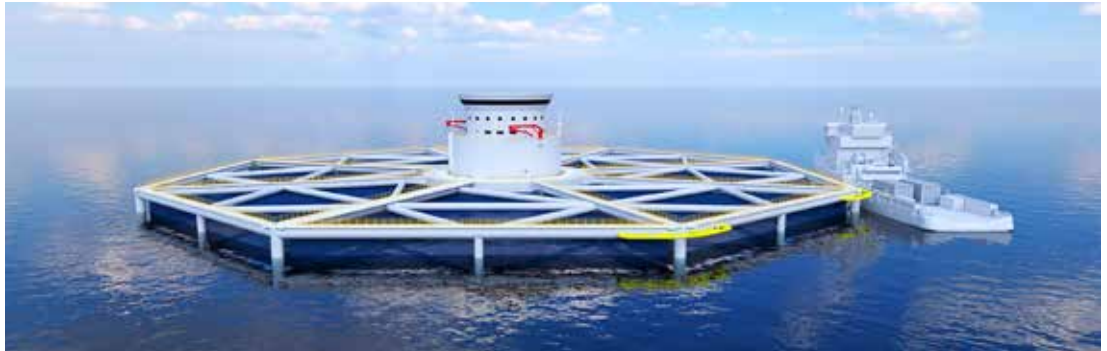
Korsnes forteller at det blir viktig å se at konstruksjonen beveger seg på en fornuftig måte, og han understreker viktigheten at vanngjennomstrømming og distribusjon må være sånn at fiskevelferden ivaretas på en god måte.

Kloke hoder

Utviklingen av Aqualoop Big Dipper har pågått

“Dette er en veldig viktig milepæl for oss, at vi får bekreftet at vårt design fungerer som tiltenkt.”

“Her har vi med oss de beste miljøene og de klokeste hodene, og vi holder til i oppdrettsnasjonen Norge.”

siden 2017, og i 2023 fikk Big Dipper designet den første godkjenningen og sertifiseringen av DNV.

Aqualoop har alliert seg med en rekke aktører for å nå sine ambisiøse mål til havs. Selskapet samlet aktørene SINTEF, Moss Maritime, Sjømatbedriftene og Atea for å bive testingen i havbassenget.

– Her har vi med oss de beste miljøene og de klokeste hodene, og vi holder til i oppdrettsnasjonen Norge. Det er et fantastisk utgangspunkt gitt våre ambisjoner. Med et unikt design ønsker vi i tillegg å bli ledende på både bærekraft og intelligent sjømatproduksjon, sier Wollan.

Han forteller videre at han og Aqualoop tror at akvakultur i åpent hav representerer en transformasjonsmulighet.

– Livet i havene våre er viktig for den globale karbonbalansen, og livet i havene våre er en viktig kilde til sunn og mer bærekraftig mat. Jeg er sterk i troen på at akvakultur i åpent hav vil vise seg å være en ansvarlig og lønnsom måte å produsere bærekraftig marin mat samtidig som vi ivaretar havets dyreliv, avslutter Håvard Wollan styreleder i Aqualoop.

Møt oss på
NOR FISHING
20.- 22. august

Stand A-145

Sjekk utvalget

skala

Din total leverandør av maskiner, utstyr og forbruksmateriell.

Vi tilbyr produkter av høy kvalitet, kurs, produktopplæring og fagdager.

Skala

E-post: ordre@skala.no

Tlf.: 23 05 28 00

Beøk oss ved stand C-018 på NorFishing

Vi har det du trenger til vannovervåking,
kvalitetskontroll og hygienekontroll

VANNKVALITET & ALGER

Målere & kontrollsystem
+ Sensorer for alle viktige
parameter (DO, CO₂, pH,
ORP, salinitet, turbiditet,
temp. m.m.) + alge detek-
sjon og klassifisering.

LISTERIA | MIKROBIOLOGI

Analyse-kit, testutstyr,
medier og PCR løsninger
for kontroll av bakterier
og mikroorganismer i mat
og miljøprøver.

HYGIENEKONTROLL
ATP-målere, bakterietester
og hygienekontroll utstyr,
UV-lys, svabere, kluter,
poser, pipetter, rør, beger
og hansker m.m.

DETEKTERBART UTSTYR

Blandeutstyr, beholdere,
penner og rekvisita m.m.
Godt HACCP virkemiddel
Fargekodning og metall/
røntgen detekson.

LABOLYTIC AS
info@labolytic.no | tlf. 47 77 77 60
labolytic.no

Velkommen til å oppleve Dry Pack

Miljøvennlig, resirkulerbar fiskekasse

Kampen mot plast og EPS-kasser fra sjømat-
industrien som skyller opp langs kysten i ut-
viklingsland er høyaktuell. Grensen er nådd,
og det er helt uakseptabelt. I tråd med dette
lanserer DS Smith, som verdensledende le-
verandør av miljøsmarte emballasjeløsning-
er, DryPack – en resirkulerbar fiskekasse i
bølgepapp, der råvareprosessen er en evig-
hetsmaskin.

Velkommen til å besøke oss
på **Nor-fishing 2024** stand
A-145 den **20-22 august**.

På vår stand stiller også Lundgren
Machinery ut sin maskin for
automatisk pakking av DryPack.

LUNDGREN MACHINERY

The Power of Less®

En uforholdsmessig fordelaktig STRUKTURORDNING

Stortinget har sagt sitt om framtidig fordeling av fiskekvoter, eierkonsentrasjon og strukturgevinst. Men det er overlatt til framtidige regjeringer å bestemme tempoet i eierkonsentrasjon og kvotetak. Slik sett er alt ved det gamle.

TEKST: NILS TORSVIK, TIDLIGERE REDAKTØR I FISKERIBLADET. **FOTO:** CALUM GRAY

Nils Torsvik, tidligere redaktør i Fiskeribladet.

Begrensningene som Stortinget har satt for eierkonsentrasjon og kapasitet vil ikke få noen betydning for utviklingen vi har sett mot større andeler på stadig færre hender og økende kvotetak på fartøynivå. Et flertall på Stortinget har riktig nok sagt at det vil oppstå spørsmål om kvotetak og eierkonsentrasjon, men overlater spørsmål om innretninger til forvaltningen. Og, som Riksrevisjonen har avslørt i sine rapporter, vet vi hvordan en slik oppfølging ender.

Til alle som ikke har strukturert til nå, er dette en oppfordring til; «løp og kjøp så snart som mulig». Ordningen som regjeringen har foreslått og som Stortinget har sluttet seg til, vil være for god til ikke å benytte seg av. Og prisene frem til 2032 vil garantert øke! Strukturordningen er fortsatt uforholdsmessig fordelaktig.

Med den vedtatte ordningen skal fiskebåter som har benyttet seg av en strukturkvoteordning få full uttelling for grunnkvotene og 50 prosent uttelling for strukturkvotene, når strukturgevinstene skal fordeles etter 2026. En ordning som gir milliongevinster til enkeltredere, noe en analyse regjeringen har fått utført av Menon Economics viser.

Analyseselskapet anslår en strukturgevinst til de de 25 største eierne til 2-3 milliarder kroner frem til 2042. I kvotemeldingen er dette tallet oppjustert til 6,8 milliarder kroner, gitt at strukturordningen fortsetter også etter dette årstallet. Enkelte redere vil over tid oppnå en gevinst på opp mot 700 millioner kroner. Noe et flertall på Stortinget ser ut til å mene er greit.

Gevinsten for alle strukturkvoteeierne utgjør mellom 20 og 67 prosent av det totale kvotegrunnlaget. I gjen-

nomsnitt er andelen 52 prosent. Hvor lang tid gevinsten skal vare, oppgis ikke i kvotemeldingen. Noe jeg har bedt departementet opplyse, men ikke fått noe svar på. Jeg antar at den vil vare så lenge nye og gamle eiere får sitte med strukturkvoter. Et forløp Stortinget ikke ble bedt om å svare på, og heller ikke har gjort. Men som de, etter min mening, burde svart ut.

Stortinget nøyer seg med å peke på en avklaring på dette forholdet innen 2026, da de første strukturkvotene utløper. Det er ingen grunn til å tro at verken den sittende rødgrønne, eller en framtidig borgerlig regjering, vil gjøre noe med dette, jf. Riksrevisjonens påpekninger.

Ser vi, som eksempel, på hvilke utslag ordningen som nå skal gjelde kan gi i flåtegruppen ringnot, vil det trolig lønne seg stort å strukturere nå og frem til 2032, da over halvparten av dagens strukturkvoter utløper for denne flåtegruppen.

Ringnot er den flåtegruppen som har strukturert minst av alle flåtegruppene til nå. For båter som ikke har strukturert, eller som bare har kjøpt en liten strukturkvote til nå, kan det lønne seg stort å kjøpe seg opp til kvotetaket på 850 kvotefaktorer før utgangen av 2032. En båt som «Andrea L», som har en grunnkvote på 489 og kun har 46,5 i strukturkvotefaktor, kan ved å kjøpe seg opp til kvotetaket på 850 innen utgangen av 2032, få en stor uttelling både på grunnkvote og strukturkvote. Ifølge Fiskeridirektoratets beregninger kan den få pluss 70 kvotefaktorer på grunnkvoten, men den kan i tillegg få 50 prosent i gevinst på en strukturkvote på 335 kvotefaktorer, som denne båten vil kunne kjøpe innen 2032. En gevinst som deretter bare vil øke, år for år, etter hvert som nye strukturkvoter utløper i årene etter 2032.

“Enkelte redere vil over tid oppnå en gevinst på opp mot 700 millioner kroner.”

Gevinsten på rundt 100 kvotefaktorer som «Andrea L» kan få fra 2032, og nær det doble i årene etter, vil den dra fordel av i 20 år fra 2032. Verdien på disse ekstra kvotefaktorene er per i dag minst 120 millioner kroner per 100 kvotefaktorer. Hva de vil være verd i 2032, med utsikter til slike gevinster, tør jeg ikke spå i dag, men trolig langt høyere.

En båt som allerede er i kvotetaket, som «Senior» i Bodø, vil også ha fordel av en strukturkvote på 361 basistonn som ble kjøpt i 2017. Med 50 prosent uttelling på denne strukturkvoten i det store tilbakefallet av kvoter etter utløpet av 2032, får de beholde ekstragevinsten i fem år etter 2032.

Tilsvarende vil båter i andre flåtegrupper også kunne dra fordel av å ha strukturert lite før 2032, for det året å kjøpe seg opp til kvotetaket. Et kvotetak som imidlertid allerede da vil måtte ligge høyere enn dagens tak, siden båter som «Senior» og andre som allerede stanger i taket, vil bryte gjennom det i 2027. I 2027 vil «Senior», etter forslagene i kvotemeldingen», komme opp i 856 kvotefaktorer. Fra 2028 til 2032 er den i 865 faktorer, og i 2037 oppe i 953 faktorer, noe som fremgår av beregninger som Fiskeridirektoratet viser på sin nettside om fordelingen av strukturgevinstene.

En slik utvikling bør etter min mening reise prinsipielle spørsmål både om videreføringen av struk-

turkvoteordningene og størrelsen på kvotetakene til flåtegruppene. Noe verken kvotemeldingen gjør, eller Stortinget har svart på. Slik forslaget i kvotemeldingen er formulert, med 50 prosent ekstragevinst fordelt på strukturkvotene, bør det snarest settes en sluttdato for dagens strukturordning. Ellers vil ordningen kunne gi en uforholdsmessig stor gevinst til alle som strukturerer i årene fremover, og stadig større til de som venter til 2032 med å gjøre det.

Stortinget viser til at regjeringen vil sikre en forutsigbar strukturpolitikk, og at det derfor var avgjørende at fordelingen av strukturgevinst ble avklart. De viser også til at regjeringen har lyttet til næringen og valgt en løsning som kan skape ro og forutsigbarhet. Men verken regjeringen eller Stortinget har sagt noe om kriteriene for videreføringen av strukturkvoteordningene og om det skal være tillatt å bryte dagens kvotetak. Ekstragevinsten med 50 prosent uttelling for strukturkvotene, som Norges Fiskarlag har fått regjeringen og Stortinget med seg på, gjør det tvingende nødvendig med en slik avklaring.

Stortinget har overlatt til framtidige regjeringer å si noe om videreføringen av strukturkvoteordningene. Til alle som ikke har strukturert til nå, er dette en oppfordring til; «løp og kjøp». En slik ordning som regjeringen og Stortinget har vedtatt, er for god til ikke å benytte seg av. Og prisene frem til 2032 vil garantert øke!

Ringnotbåten «Senior» vil få 945 kvotefaktorer å fiske på i 2033 til utgangen av 2037. En ekstra kvotefaktorgevinst på flere titalls millioner kroner årlig.

“Stortinget har overlatt til framtidige regjeringer å si noe om videreføringen av strukturkvoteordningene.”

OPPSIGELSE

Oppsigelse er avslutning av et arbeidsforhold ved at enten arbeidsgiver eller arbeidstaker leverer en skriftlig oppsigelse. Arbeidsmiljølovens regler om oppsigelse gjelder for de fleste virksomheter og arbeidstakere. Her gis en oversikt over de sentrale reglene for hvordan en oppsigelse av arbeidstaker skal skje.

TEKST: TONJE KUMMENEJE VANGEN, SJØMATBEDRIFTENE

Drøfting

Før arbeidsgiver tar en beslutning om oppsigelse, skal saken drøftes med arbeidstakeren. Formålet med drøftingene er at arbeidsgiver skal høre arbeidstakers synspunkter før endelig beslutning tas.

Arbeidstaker bør informeres om hva som skal drøftes på møtet og innkalles i god tid, slik at han/hun får anledning til å forberede seg. Av bevisshensyn er det en fordel at innkallingen gjøres skriftlig, og at drøftelsesmøtet referatføres og signeres av begge parter. Arbeidstaker kan velge å ha med seg en rådgiver i drøftingsmøtet, for eksempel en tillitsvalgt, advokat eller venn.

Saklig grunn

Det er viktig at arbeidsgiver gjør en grundig vurdering av hvorfor virksomheten vil si opp en ansatt. Det er et krav at det er saklig grunn for oppsigelsen.

Saklig grunn innebærer at det ikke er tatt utenforliggende eller usaklige hensyn, at det er tungtveiende forhold som begrunner oppsigelse, og at oppsigelsen bygger på et riktig faktisk grunnlag.

For at oppsigelsen skal være saklig, må den enten være begrunnet i arbeidsgivers/virksomhetens forhold, eller i arbeidstakers forhold;

Om arbeidsgivers og virksomhetens forhold

Saklig oppsigelse med grunnlag i forhold på arbeidsgiversiden/i virksomheten, kan typisk være nedbemanning, rasjonalisering, omstilling, restrukturerings eller tilpasning på grunn av endrede økonomiske rammevilkår. Oppsigelsen vil i slike tilfeller ikke være saklig dersom det finnes annet passende arbeid for arbeidstakeren i virksomheten.

Arbeidsgiver må sannsynliggjøre at det foreligger et bedriftsøkonomisk begrunnet behov som tilsier at oppsigelser er nødvendig. Det må dokumenteres at det er gjennomført en samvittighetsfull og grundig analyse av behovet for oppsigelse.

Utvelgelsen av hvilke ansatte som skal sies opp må være saklig. Arbeidsgiver må først kartlegge hvilke stillinger som er overtallige. Deretter må det tas stilling til hvilke ansatte som skal sies opp. Utvelgelseskriteriene vil være en kombinasjon av ansiennitet, kvalifikasjoner og sosiale hensyn.

Om arbeidstakers forhold

Oppsigelse med grunnlag i forhold på arbeidstakersiden er saklig dersom arbeidstaker har begått pliktbrudd eller misligholdt sine forpliktelser etter arbeidsavtalen. Eksempler kan være illojal opptreden, ordrenekt, ulovlig fravær, mangelfull arbeidsprestasjon, manglende samarbeidsevner, utilbørlig opptreden, ødeleggelse av arbeidsmiljøet og lignende.

I vurderingen av om det foreligger saklig grunn, vil det være av betydning om arbeidstakeren tidligere har fått en advarsel. En advarsel kan være berettiget dersom arbeidstaker over en periode ikke har overholdt arbeidstiden eller ikke utført arbeidet tilfredsstillende. Arbeidsgiver må i advarselen beskrive hva det kritikkverdige forholdet er, og oppfordre arbeidstakeren til å rette på forholdet. Arbeidstakeren må i advarselen også gjøres oppmerksom på at manglende utbedring kan få konsekvenser for arbeidsforholdet.

Formkrav oppsigelse

Oppsigelsen må være skriftlig for å kunne anses som gyldig. Dersom oppsigelsen først gis muntlig, må dette bekreftes med skriftlig oppsigelse. Oppsigelsen skal sendes rekommandert eller overleveres personlig til arbeidstakers oppgitte adresse.

“Arbeidstaker kan velge å ha med seg en rådgiver i drøftingsmøtet, for eksempel en tillitsvalgt, advokat eller venn.”

Foto: © eamesBot | shutterstock.com

Det er viktig å være nøye med formkravene i oppsigelsen. Den må inneholde opplysninger om:

- den ansattes rett til å kreve forhandling og reise søksmål
- retten til å fortsette i stillingen fram til arbeidstvisten er endelig avgjort
- frister som gjelder for å kreve forhandlinger, reise søksmål og for å fortsette i stillingen
- hvem som er arbeidsgiver og rett saksøkt i en eventuell tvist
- fortrinnsretten til ny ansettelse (gjelder kun når oppsigelsen er begrunnet i arbeidsgivers/virksomhetens forhold).

Begrunnelse for oppsigelsen

Det er ikke et krav at arbeidsgiver må oppgi begrunnelsen for oppsigelsen i oppsigelsesbrevet. Dersom den oppsagte arbeidstakeren krever en etterfølgende begrunnelse, plikter derimot arbeidsgiver å gi dette.

Begrunnelsen vil kunne få betydning som bevis i en

eventuelt senere rettssak. Av bevis hensyn er det dessuten viktig å sørge for annen dokumentasjon knyttet til begrunnelsen for oppsigelsen. Dette kan blant annet være skriftlige advarsler gitt arbeidstaker, protokollførte av muntlige advarsler, referater fra dialogmøter, medarbeidersamtaler og drøftelsesmøter, og møter med verneombud og tillitsvalgte.

Oppsigelsestid

Hvilken oppsigelsestid som gjelder, henger sammen med lengden på arbeidsforholdet og arbeidstakerens alder.

- Ansatt i mindre enn 5 år:
 - 1 måned oppsigelsestid uavhengig av alder
- Ansatt 5-10 år:
 - 2 måneder oppsigelsestid uavhengig av alder
- Ansatt i mer enn 10 år:
 - 3 måneder oppsigelsestid for ansatt under 50 år
 - 4 måneder oppsigelsestid for ansatt 50-54 år
 - 5 måneder oppsigelsestid for ansatt 55-59 år
 - 6 måneder oppsigelsestid for ansatt over 60 år

“Det er ikke et krav at arbeidsgiver må oppgi begrunnelsen for oppsigelsen i oppsigelsesbrevet.”

“Dersom arbeidstaker mener seg usaklig oppsagt, har han rett til å kreve forhandlinger med arbeidsgiver.”

Dersom arbeidstaker selv sier opp arbeidsforholdet, er oppsigelsestiden aldri mer enn 3 måneder.

Ved oppsigelse i prøvetid gjelder en gjensidig oppsigelsesfrist på 14 dager, med mindre noe annet er skriftlig avtalt eller fastsatt i tariffavtale.

Forhandlinger

Dersom arbeidstaker mener seg usaklig oppsagt, har han rett til å kreve forhandlinger med arbeidsgiver. Arbeidsgiver plikter da å imøtekomme kravet om forhandlinger, og har ingen adgang til å avvise et slikt krav.

Krav om forhandlinger må fremmes innen to uker etter at oppsigelsen er mottatt. Arbeidstaker kan under forhandlingene kreve å få fortsette i jobben sin inntil saken er avgjort.

Hvis partene ikke er kommet til enighet i løpet av forhandlingene, kan arbeidstaker reise søksmål for tingretten.

Søksmål

Dersom arbeidsgiver og arbeidstaker ikke kommer til enighet under forhandlingene, kan arbeidstaker velge å gå til søksmål mot arbeidsgiver. Arbeidstaker har da som hovedregel rett til å fortsette i stillingen inntil saken er avgjort ved rettskraftig dom.

Arbeidstakers søksmålsfrist er åtte uker beregnet fra forhandlingenes avslutning. Dette gjelder i de tilfeller arbeidstakeren krever oppsigelsen kjent ugyldig. Dersom arbeidstaker kun krever erstatning, er søksmålsfristen 6 måneder regnet fra oppsigelsen fant sted.

Kommer retten til at oppsigelsen var saklig, må arbeidstaker fratre stillingen.

Finner retten at oppsigelsen var usaklig, vil konsekvensen bli at oppsigelsen kjennes ugyldig. Arbeidstaker kan da velge om han ønsker å fortsette i arbeidsforholdet eller ikke. Retten kan imidlertid bestemme at arbeidsforholdet skal opphøre dersom det er åpenbart urimelig at arbeidsforholdet fortsetter. En usaklig oppsigelse kan også gi arbeidstaker rett til erstatning.

FISKERINÆRINGENS INNKJØPSELSESKAP AS

1994–2024

30 ÅR

FIAS fyller 30 år
– er alltid på Nor-Fishing
Kom innom vår 300 kvm
store fellesstand
og ta en prat
med våre
leverandører

BONUS
25 millioner
UTBETALT TIL AKSJONÆRER

 FIAS

+47 73 84 14 00 | post@fiasinnkjop.no | fiasinnkjop.no

DETTE ER NOE AV DET VI KAN LEVERE TIL SMÅ OG STORE PRODUSENTER

 PAKKEMASKINER
RØKE-/ KOKESKAP
VASKEMASKINER
ISMASKINER
BANDSAGER
KVERNER
 BLANDEKVERNER
HURTIGHAKKERE
BLANDERE
 TERNINGKUTTERE
GASSMÅLERE
GASSMIKSERE
 FILETERINGSMASKINER
FLEKKEMASKINER

Fra dette omfattende programmet kan vi
levere utstyr tilpasset små og store
produsenter til riktig pris.

 **NORDIC
SUPPLY**
SYSTEM AS

6260 SKODJE
Tel: + 47 70 24 45 00
adm@nordicsupply.no
www.nordicsupply.no

Ladestasjon for ansatte

– den viktige pausen og det beste arbeidsmiljøtiltaket for å ivareta dine medarbeidere sin fysiske og psykiske helse

Jeg har jobbet med tilrettelegging på arbeidsplasser i Trøndelag i over 10 år nå, og har sett hvor viktig det er for arbeidstakere å ha mulighet for å ta en kort pause for å gjøre arbeidsdagen lettere. Kombinasjonen av en povernap og massasje er en veldig god investering for å holde de ansatte friske og på jobb. Alle vet at med friske og fornøyde medarbeidere vil det også vises på bunnlinja.

- Bent Skammelsrud

Daglig leder, Bent Skammelsrud

Ergon
chair

Teste ladestasjonen
på din arbeidsplass?

Ta kontakt for en uforpliktet prat!

+47 907 54 785

post@ergonchair.no

Les mer på www.ergonchair.no

BEDRE HELSE

Ta vare på de ansatte

POWERNAP

Gevinst, forskning

FOREBYGGING

Helsegevinst ift
muskulært, nakke, rygg

DYRKING AV TARE

– en fremtidsnæring for Norge

Tareplanter er som et kinderegg. De binder mye CO₂ mens de vokser og vil dermed hjelpe klimaet. De kan bli byggeklosser i nyttige produkter – fra mat og medisiner, til emballasje og bygningsmaterialer. Slik kan de også skape mange nye arbeidsplasser på steder som blir med i en verdikjede for dyrking og foredling av tare.

TEKST: SPESIALRÅDGIVER KARL A. ALMÅS, SINTEF OCEAN

Her høster SINTEF Ocean sukkertare fra dyrkningsanlegget Storfua i Frohavet. Denne taren skal nå bearbeides og bli til biokull som en metode for karbonfangst og lagring i prosjektet Seaweed Carbon Solutions. Foto: SINTEF Ocean

Tang- og tarenæringen har en dobbelt positiv bærekraftseffekt. Ikke bare binder den CO₂. I tillegg er produktenes viktigste nåværende bruksområde mat. Når oljen etter hvert skal trappes ned, er vekst innen nettopp matproduksjon i sjøen blant det som skal kompensere for inntektstapet.

Vi i Norge kjenner først og fremst tareindustrien som en virksomhet som tråler tare langs kysten. I følge Fiskeridirektoratets statistikk høstet vi i Norge i 2023 187 000 tonn våtvekt tare. Her er vi desidert størst i Europa. Dette er vesentlig stortare som anvendes til produksjon av alginat og tangmel. Men på verdensbasis utgjør tare som høstes direkte fra havet kun noen få prosent. Dyrking står for 97 % av den totale produksjonen på over 36 millioner tonn. Kina er både desidert største produsent og konsument. Tareindustrien forventes fremover å ha en årlig vekst på 5-10 %.

Basert på naturgitte forutsetninger, industriell erfaring og sterke biologiske og teknologiske fagmiljøer, har Norge nå en unik mulighet til å dyrke og foredle mer tare. Norge har alle industrielle sektorer som trengs for å få til produktutvikling på feltet. Alt ligger til rette for en serie vinn-vinn-koblinger.

Tareindustrien vil trenge:

- Innfrysing og fryselager. Kan leveres av lokal pelagisk fiskeindustri, som til gjengjeld vil få økt kapasitetsutnyttelse.
- Varme til tørking. Kan leveres av lokale smelteverk, som til gjengjeld vil få omsatt mer av sin over-skuddsvarme og kan få havbaserte, grønne erstat-

ninger for innsatsfaktoren kull og koks. (Tare inneholder 85-90 % vann)

- Tilførsel av næringssalter. Kan leveres av lakseindustrien. Tilbake vil laksenæringen få fôr-ingredienser som kan redusere næringens klimafotavtrykk.

Tareindustrien vil by på:

- Råstoff som vil gi emballasje- og treforedlingsindustri en mulighet til å lage bærekraftig biobasert emballasje.
- Råstoff til biokull som landbruket kan utnytte til jordforbedring
- Føringredienser som landbruket kan utnytte til å få ned sine metanutslipp.
- Fiber som byggebransjen kan lage nye materialer av.

Tang- og tarenæringen er en viktig bidragsyter i arbeidet med å innfri FN's bærekraftsmål. Den har en dobbel positiv effekt ved at den binder CO₂ mens plantene vokser og ved at den viktigste bruken av disse plantene i dag er til mat. Verdensmarkedet for tang og tare brukt til mat, anslås i dag til 137 milliarder kroner i året.

Høsting av tare i Rongcheng city i Øst-Kinas Shandong Provins, Kinas største base for produksjon av tare.

Foto: Li Xinjun, People's Daily Online 13:38 June 13th, 2023

“Karbonbinding i hav, skog og jordbruk er en viktig strategisk satsing for den norske klimaomstillingen.”

Karbonbinding i hav, skog og jordbruk er en viktig strategisk satsing for den norske klimaomstillingen. Sammen har norske industriaktører, investorer, forvaltere og forskere en unik mulighet til å utvikle en bærekraftig tarenæring av stort format. Norge har lang tradisjon for å utnytte kysten til matproduksjon. Vi har spilt en betydelig pionerrolle i utviklingen av laksenæringen og andre fra starten. Vi er engasjert i utvikling av andre havbaserte næringer som f.eks. vindkraft og nye konsepter for maritim transport.

Situasjonen i dag ligner på den Norge befant seg i for vel 50 år siden. Lille julaften 1969 fikk myndighetene beskjed om funnet av Ekofisk, Norges første drivverdige oljefelt. Omtrent samtidig begynte landets oppdrettsnæring å røre på seg.

Tare dyrkingens bidrag til å oppnå FN's bærekraftsmål.

1 UTRYDDE FATTIGDOM

2 UTRYDDE SULT

3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET

8 ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

10 MINDRE ULIKHET

12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON

13 STOPPE KLIMAENDRINGENE

14 LIVET I HAVET

Bidra til ny næringsvirksomhet i rurale kystområder i f.eks. Afrika og Asia.

Jordens overflate er dekket 71 % med vann, men havet bidrar med bare 2 % av det vi spiser på kaloribasis. Tare har lavt fettinnhold, men er på tørrstoffbasis rik på proteiner, karbohydrater, mineraler, vitaminer og sporstoffer som gjør at tare har et potensial for å bli enda mer utnyttet som mat for mennesker, som fôr til dyr og gjødsel i landbruket.

Tareforskningen fokuserer også på mulige medisinske anvendelser og som supplement til spesifikke dietter.

Utviklingen av tarenæringen kan bli en ny inntektskilde spesielt for utviklingsland med tilgang på rurale kystområder.

Industriell taredyrking bidrar til FN's bærekraftsmål. Vi kan tenke globalt, handle lokalt.

Den nye industrien kan bidra til å lindre sult og fattigdom. Det kan skapes mer robuste samfunn der ulikheter kan reduseres.

Utviklingsprosjekter ser på muligheten av å anvende tarebaserte biologisk nedbrytbare produkter i emballasje, f.eks. fossile produkter som engangsfilm.

Taredyrking legger ikke beslag på landareal, har ikke utslipp av klimagass og bidrar ikke til avskoging. Tare binder karbon og kan bidra til å motvirke forsuring av havet.

Taredyrking bidrar til å styrke marine økosystem som skaper bedre habitater for fisk, marin biodiversitet og restaurering av havområder. Taredyrking kan danne basis for integrert multitrofisk havbruk med fisk og skaldyr for øke matproduksjonen og redusere påvirkningen på miljøet.

Oljeproduksjonen startet alt etter 18 måneder. Nye forvaltningsetater og studier ble raskt etablert. Derimot brukte vi de 20–30 neste årene på å diskutere om oppdrett var noe å satse på.

Nå står vi overfor et lignende valg. Skal vi gi tare-næringen en fremdrift å la oljenæringens oppstart – eller bruke 20–30 nye år på å komme ut av start-gropa?

Referanse

Veikart for industriell dyrking av tare i Trøndelag, SINTEF-rapport 2024:00358. Almås et.al. 2024

Dyrket tare klart for bearbeiding i SINTEF Oceans laboratorier (SINTEF Sealab) på Brattøra i Trondheim.

Foto: SINTEF Ocean

Med Premium Scenting **nøytraliserer** vi ubehagelig **fiskelukt**

Besøk oss på Nor-Fishing messen på stand **A 145** (Fias-paviljongen) så kan vi gi deg en innføring i vårt produktsortiment og service fra både Rentokil skadedyrkontroll og Initial hygieneservice.

Vi nøytraliserer ubehagelig fiskelukt. Med Premium Scenting, Initial sitt duftsysteem, gjør vi det mer behagelig for dine ansatte - ikke bare på toalettrommet, men også i andre utsatte områder.

Initial tilbyr også engangsbekledning og produkter til bruk innenfor matproduksjon, slakt og fiskeforedling. Vårt produktsortiment imøtekommer alle hygienekrav innenfor næringsmiddelindustrien, slik at de ansatte kan jobbe på en trygg måte.

Telefon: 22 79 79 79
E-post: initial-no@rentokil-initial.com

Initial er eksperter på hygieneservice
og er endel av **Rentokil Initial**

Initial[®]

Fakta

- Ergonomisk formet for maksimal bevegelsesfrihet
- Vanntett materiale med gode pusteegenskaper
- Glidelås i front for enkel av- og påkledning
- God synlighet med sterke SOLAS reflekser
- Hette som passer over hjelm
- Forsterkingsmateriale i kne og sete
- Kneputelommer og vanntette sokker
- Neoprenhansker i ermlommer
- To romslige sprutsikre lommer på lårene
- Lett renhold; maskinvask 40 °C
- Dressen passer til både menn og kvinner

ARBEIDSDRESSEN

Øy-Vind Survive

Øy-Vind Survive er en komfortabel og slitesterk arbeidsredningsdrakt for fiskeri og havbruksnæringen. Den er utviklet for å trygge og redde mennesker som faller i sjøen ved å hindre at det kalde vannet kommer inn og kjøler ned kroppen. Den er også designet med et stort fokus på bevegelighet, lav vekt og god komfort.

Dressen har også sertifisering fra SOLAS og ISO og er derfor godkjent for krevende arbeidssituasjoner på sjøen.

Dressen kan erstatte regntøy, varmedresser og annen skallbekledning og benytter 3-lags prinsippet som gjør det mulig å bruke den som en vanlig arbeidsdress hele året. Anbefalt arbeidstemperatur er mellom -30 til +14 °C. Den må benyttes med godkjent redningsvest.

Øy-Vind Survive bør være et førstevalg for røktere, fiskere og for de som har krevende arbeid i forbindelse med service og vedlikehold på sjøen. Drakten er grundig testet av reelle brukere over lang tid med svært gode resultater.

ahlsell

TURISTFISKE

og organisert miljøkriminalitet er to ulike ting

Debatten går om utenlandske fisketurister og miljøkriminalitet. Dessverre preges den av synsing.

TEKST: HAVFORSKER KENO FERTER, HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

“Som havforsker blir jeg glad for å se engasjementet folk har for fisken langs kysten vår.”

Keno Ferter har forsket på fritidsfiske i mange år.
Fotograf:
Christine Fagerbakke/
Havforskningsinstituttet

Den siste tiden har det vært en rekke oppslag i media om «turister» som blir fersket mens de forsøker å smugle store mengder fisk ut av landet.

I den påfølgende debatten ser jeg et sammensurium av påstander om utenlandske fisketurister. I VG krever kommentator Egon Holstad hardere regulering av turistfisket.

I over et tiår har vi på Havforskningsinstituttet (HI) forsket på turistfiske. Nå ønsker jeg å rydde opp i begrepsbruken.

Misforstå meg rett. Det er selvsagt bra at smugling av fisk skaper debatt. Som havforsker blir jeg glad for å se engasjementet folk har for fisken langs kysten vår.

Men: De personene som tollerne stopper på grensen med mobile fryselagre fulle av fiskefilet, er ikke turistfiskere. Det er folk som driver organisert miljøkriminalitet.

De må ikke blandes sammen med de faktiske fiske-turistene.

Egon Holstad skriver i VG at «turistene» tar med seg hundrevis av kilo rene ryggfileter og kaster de resterende sytti prosent av fisken. Dette er en påstand jeg hører ofte, men en praksis som overhodet ikke er utbredt, fra hva vi har sett i våre feltundersøkelser.

Vi har besøkt rundt 100 turistfiskebedrifter langs norskekysten. Vi har intervjuet flere hundre turister, både norske og utenlandske.

Vi har aldri observert utbredt «loinsskjæring» hos seriøse turistfiskebedrifter.

I forskningsprosjektet vårt har vi dokumentert at fisketuristene kan det norske regelverket bedre enn fastboende fritidsfiskere. For eksempel har turistene langt bedre kunnskap om minstemålet for torsk.

Det skyldes trolig informasjonsarbeidet turistfiskebedriftene er pålagt å drive med.

Så ser vi at det totale fritidsfisket av fastboende og turister i noen områder står for et stort uttak av enkelte fiskearter.

Men det er ikke nødvendigvis problematisk – så lenge vi har pålitelige tall over hvor mye de fanger.

Dersom det totale uttaket ikke er bærekraftig, kan myndighetene ta hensyn til det.

Og her har Holstad et poeng. For vi har systemer i dag som ikke treffer godt nok.

I teorien skal vi ha oversikt over turistfiskebedriftene i myndighetenes register.

Dette skal blant annet gi oss havforskere et grunnlag for å regne ut hvor mye turistfiskerne faktisk fisker.

Men dessverre preges registeret av feil og mangler. Vi har observert at registrerte bedrifter som egentlig har vært nedlagt i flere år, har ført seg opp i feil fylke, eller ikke driver med turistfiske i det hele tatt.

I tillegg er det i dag et krav om at alle turistene rapporterer fangsten sin. Det har resultert i tall som er upålitelige, både når det gjelder art og mengde. En slik rapporteringsordning krever tett oppfølging og kvalitetskontroll, noe som er svært ressurskrevende.

For eksempel rapporterte et par fisketurister ved en feil at de hadde sluppet ut 1,7 milliarder sei.

Og apropos er det riktig som mange kritikere påpeker, at turistene slipper ut mye av fisken de fanger. Men

dette er ofte bra. Våre undersøkelser tyder på at de i hovedsak slipper ut fisker som er for små, slik som torsk under minstemål. Det er pålagt. Vi havforskere er avhengige av ryddige register og rapportering for å kunne gi gode, vitenskapelige råd for turistfiske. Intensjonene bak dagens system er gode, men det fungerer ikke i praksis. Her har vi gitt råd til myndighetene om å rydde opp.

Så trenger vi også en ryddig debatt.

Egon Holstad vil ikke henge ut de seriøse aktørene i turistfiskebransjen. Men ved å blande begreper, er det det som skjer.

«Turistene» som i realiteten er på jobb i Norge med mobile fryselagre, salgsbrosjyrer i varebilen og tonnevis med filet, er ikke turister, men organiserte kriminelle. Jeg tror alle enige om at de må stoppes.

“I tillegg er det i dag et krav om at alle turistene rapporterer fangsten sin.”

Ønsker flere deltakere. Evaluering etter to hele år med delvis auksjonsplikt for fryst sløyd og hodekappet torsk og sei konkluderer med at ordningen fungerer og at det bør være i alles interesse at så mange som mulig deltar i auksjonene. Illustrasjonsbilde fra Lerøy Norway Seafoods, Melbu. Foto: Ole Åsheim, Nofima

Betydelig økning i torsk og sei til auksjon etter **INNFEØRING AV AUKSJONSPLIKT**

Etter to år med prøveordning, er det nå mulig å slå det fast: Prøveordningen med delvis auksjonsplikt for fryst sløyd og hodekappet torsk og sei fungerer.

TEKST: ANNE-MAY JOHANSEN, KOMMUNIKASJONSLEDER SJØMAT, NOFIMA

Delvis auksjonsplikt for torsk og sei har sin bakgrunn i lav andel fryst hvitfisk solgt på auksjon gjennom de to største salgslagene for fryst hvitfisk, Norges råfisklag og Sunnmøre og Romsdal Fiskesalgslag (Surofi). Nofimas evaluering av ordningen konkluderer med at auksjonsplikten har fungert etter hensikten ved at andelen fryst råstoff av torsk og sei tilbudt i auksjonene til Råfisklaget og Surofi økte betraktelig i 2022 og 2023 sammenlignet med tidligere år.

- Prøveordningen ble igangsatt ved årsskiftet 2021/2022 med formål om å sikre en mest mulig åpen konkurranse om råstoffet, herunder at industrien som bearbeider fisk i Norge får tilstrekkelig tilgang på råstoff til sin virksomhet. Evalueringen er basert på to hele år – 2022 og 2023 – med delvis auksjonsplikt, og vi kan nå slå fast at ordningen har fungert, sier seniorforsker Geir Sogn-Grundvåg i Nofima.

Han har ledet arbeidet med evaluering av prøveordningen, der også Universitetet i Stavanger har vært involvert. Arbeidet er finansiert av FHF – Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfinansiering.

Ønsker mest mulig åpen konkurranse om råstoffet

Fra 2013 til 2017 gikk andelen fryst hvitfisk solgt på auksjon gjennom Surofi ned fra 58 prosent til 40 prosent. Hos Råfisklaget sank auksjonsandelen for fryst torsk fra 52 prosent i 2009 til 31 prosent i 2017. Det vakte bekymring i hvitfiskindustrien, som ønsket av det skulle tas grep for å sikre en mest mulig åpen konkurranse om råstoffet.

- Herunder at industrien som bearbeider fisk i Norge får tilstrekkelig tilgang på råstoff til sin virksomhet. Industrien sin tilgang til fryst råstoff av torsk og sei har vært begrenset ved at rederi kan etablere seg på land med eget salgsselskap eller produksjon. Rederi som driver trading, har derfor kunnet selge fisken videre gjennom eget salgsselskap. I tillegg har aktører med rederi og produksjon også kunnet overta egen fisk, men disse må også forholde seg til leveringsplikten de har for torsk. Samtidig begrenser Deltakerloven industriens mulighet til å etablere seg i fangstleddet, forklarer Nofima-forsker Bjørn Inge Bendiksen.

Kontraktsalg mellom frittstående rederi og kjøpere kan også innebære at råstoff blir mindre tilgjengelig for andre kjøpere fordi enkelte rederi, over tid, har utviklet relasjoner til noen få kjøpere som har kjøpt mesteparten av landet kvantum.

- Slike relasjoner kan være fordelaktig for både rederi og kjøper gjennom reduserte transaksjonskostnader

knyttet til betaling, reklamasjoner og gjennom god dialog og felles forståelse av kvalitet. Men samtidig vil slike relasjoner kunne holde andre kjøpere utenfor, sier Bendiksen.

For å øke andelen råstoff som tilbys på auksjon, ble muligheten til overtakelse av egen fangst av fryst hel sløyd fisk fjernet 1. oktober i 2021. Og fra 1. januar 2022 ble en prøveordning med delvis auksjonsplikt innført.

Tilgjengelig for kjøpere i et åpent marked

Hovedformålet med auksjonsplikttreglementet er altså at mer fryst råstoff skal bli tilgjengelig for kjøpere i et åpent auksjonsmarked, inkludert for norsk foredlingsindustri.

- Et viktig formål med auksjoner er å skape en markeds plass der kjøpere og selgere på en effektiv måte og med lave transaksjonskostnader kan gjennomføre kjøp og salg, påpeker Geir Sogn-Grundvåg. Tilbudsplikten på froskenfiskauksjonene har også som formål å sikre at auksjonene gir kjøpere, enten det er industri eller andre aktører, god tilgang til å kjøpe frosset råstoff som landes av norske fartøy. Et annet viktig formål med auksjoner, er å skape konkurranse mellom kjøpere slik at de i størst mulig grad «henter ut» betalingsviljen til den kjøperen som har høyest betalingsvilje.

- Når tilbud og etterspørsel møtes, vil vi i teorien oppnå «markedsriktig» pris. På denne måten kan auksjoner bidra til at den mest konkurransedyktige kjøperen til enhver tid vinner budrundene, og dermed sikres høyest mulig verdiskaping, sier Sogn-Grundvåg.

“For å øke andelen råstoff som tilbys på auksjon, ble muligheten til overtakelse av egen fangst av fryst hel sløyd fisk fjernet 1. oktober i 2021.”

Hovedfunnene

Hovedfunnene i evalueringen kan oppsummeres i følgende punkter:

- Andelen fryst torsk og sei tilbudt i auksjonene til Råfisklaget og Surofi økte betraktelig i 2022 og 2023 sammenlignet med tidligere år. Dette betyr at hovedmålet med auksjonsplikten er nådd.
- I 2022 var konkurransen om fryst råstoff spesielt høy fra utenlandsk industri og det fryste råstoffet betydelig dyrere enn ferskt, noe som bidro til at industrien i Norge i større grad benyttet ferskt råstoff i sin produksjon. Dette viser også at konkurransen påvirkes av andre forhold enn auksjonsplikten.
- Det er eksempler på at hensikten med auksjonsplikten omgås uten at regelverket brytes.
- Justeringer av regelverket i prøveordningen vil trolig kunne bidra til at en høyere andel av tilbudt kvantum også blir solgt gjennom auksjonene.

Geir Sogn-Grundvåg,
Dr. scient., seniorforsker,
Nofima

*“Vi har hatt
plutselig mye
sterkere
konkurranse
fra utenlandsk
filetindustri i
perioder, og senere
sterkt fallende
priser i 2023.”*

I den faglige rapporten forskerne har utarbeidet, framgår det at selv om andelen tilbudt råstoff har økt betraktelig, gir ikke det nødvendigvis umiddelbart utslag i mer bearbeiding av råstoffet i Norge.

- Industrien er avhengig av å bygge markeder for sine produkter hvis mer skal selges, og ofte må det også foretas investeringer i produksjonsutstyr for å øke kapasiteten, noe som gjerne har en lengre tidshorison enn prøveordningen som evalueres her, sier Thomas Nyrud – også han forsker i Nofima.

For sei har også spesielle markedsforhold spilt inn.

- Vi har hatt plutselig mye sterkere konkurranse fra utenlandsk filetindustri i perioder, og senere sterkt fallende priser i 2023. Begge er forhold som kan ha påvirket industriens kjøp av fryst råstoff. I perioder når fryst råstoff har vært betydelig dyrere enn ferskt råstoff, har industrien økt sin bruk av ferskt råstoff på bekostning av det fryste, påpeker Nyrud.

I alles interesse at flere deltar

Forskerne slår, sammen med professor Dengjun Zhang ved Universitetet i Stavanger, fast i rapporten at det bør være i alles interesse at så mange som mulig deltar i auksjonene, ikke bare fra selgersiden, men også fra kjøpersiden.

- Det siste er imidlertid betinget av at det er kjøpere til stede, og på industrisiden kan vi ikke forvente å se flere av disse innenfor den korte perioden som denne ordningen har fungert, sier Geir Sogn-Grundvåg, og legger til:

- Når vi trekker fram dette, er det fordi en overraskende stor andel av auksjonene bare har én budgiver.

For fryst torsk solgt gjennom Råfisklaget sin auksjon, har forskerne tidligere vist at 24 prosent av partiene solgt gjennom auksjon i perioden 2010-2018 bare mottok ett bud, altså ingen konkurranse.

- Det er en utfordring for både selgerne og salgslagene at mange partier selges i auksjonen med lav eller ingen konkurranse. Det svekker omsetningssystemet når konkurransen er lav og at mange partier i tillegg forblir usolgt på auksjon, sier Sogn-Grundvåg.

- Vi har og funnet eksempler på at hensikten med auksjonsplikten undergraves, uten at regelverket brytes. Dette har blant annet skjedd ved at rederi tilbyr fangster i auksjonen på en slik måte at det i realiteten ikke finnes kjøpere. Partiet blir ikke solgt og frigitt fra auksjonsplikten slik at det kan kjøpes av selskap i eget konsern.

Kan regelverket justeres?

Gitt at hovedformålet med prøveordningen med delvis auksjonsplikt er en mest mulig åpen konkurranse om råstoffet, framholdes det i den faglige rapporten at salgslagene bør vurdere hvordan regelverket kan justeres for å gjøre råstoffet mer tilgjengelig i et åpent marked. Og gitt metodene som benyttes for å unngå auksjonssalg, mener forskerne at det trolig ikke vil hjelpe å øke andelen råstoff som skal tilbys i auksjonen.

- Salgslagene kan imidlertid vurdere en endring av regelverket fra det som i dag er en tilbudsplikt til en reell auksjonsplikt. For eksempel ved at 50 prosent av hvert fartøys årlige landinger av fryst torsk og sei skal omsettes gjennom auksjon. Dette vil gi incentiv til å legge ut partier med en størrelse som er attraktiv for flest mulig kjøpere, sier prosjektlederen for evalueringen.

Hvis en slik plikt gir rederi motivasjon til å selge gjennom auksjonen, mener Geir Sogn-Grundvåg at resultater tyder på at det er fornuftig å sette en startpris som er noe lavere enn akseptpris siden det gir mulighet for flere kjøpere til å delta i auksjonen.

- Dette vil øke sannsynligheten til å oppnå salg i auksjonen, tiltrekke flere kjøpere og til å oppnå en høyere sluttpris sammenlignet med om startpris settes lik akseptpris, sier Sogn-Grundvåg.

*“Vi har og funnet
eksempler på at
hensikten med
auksjonsplikten
undergraves, uten
at regelverket
brytes.”*

For levende kystsamfunn
og sjømat til verden.
Nå og i fremtiden.

Scan meg.

Skreddersydd trykk og
visuell utforming.

Miljøvennlig og
100 % resirkulerbar.

Besøk oss under Nor-Fishing

Stand F-556

20–22 August i Trondheim Spektrum.

Vi gir bort 5 % messerabatt på alle bestillinger på
PolarFresh som gjøres på vår stand i perioden 20–22 August.

@ranheim.pb

post@ranheim-pb.no

www.ranheim-pb.no

Bli kjent med SIVERT BJØRNSTAD

Sivert Bjørnstad ble innvalgt på Stortinget i 2013, bare 23 år gammel, og er med det en av de yngste stortingsrepresentantene som har blitt innvalgt. Bjørnstad engasjerte seg sterkt i 2022 mot regjeringens forslag om å innføre grunnrenteskatt på oppdrettsvirksomhet.

TEKST: ROBERT HOLMØY ERIKSSON, SJØMATBEDRIFTENE. FOTO: PETER MYDSKE | STORTINGET

Navn: Sivert Bjørnstad
Alder: 33 år
Yrke: Stortingsrepresentant
Parti: Fremskrittspartiet
Stortingskomite: Næringskomiteen
Valgdistrikt: Sør-Trøndelag

I dette nummeret av Norsk Sjømat har vi stilt Fremskrittspartiets næringspolitiske talsmann 12 spørsmål:

1. Hva har du gjort i sommer, og hva er ditt beste sommerminne fra barndommen?

Svar: I sommer har jeg vært i Spania, på fjellet i Sylan og på hytta på Mausundvær, et lite fiskevær utenfor Frøya. En perfekt kombinasjon av sol, fjell og hav.

2. Når startet ditt politiske engasjement?

Svar: Det startet i 9. klasse med et skoleprosjekt om valget i 2005. Da leste jeg alle partiprogrammene, og fant ut at jeg var så enig med FrP at jeg meldte meg inn i ungdomspartiet, FpU.

3. Hvorfor ble det FrP?

Svar: Det var nok det ideologiske utgangspunktet som tente meg. Personlig frihet har alltid vært viktig, og i skolepolitikken kunne jeg ikke forstå at jeg som gikk i 9. klasse ikke kunne velge og velge bort fag.

4. Du er blitt sett på som et stort politisk talent, men har valgt å takke nei til gjenvalg, hvorfor? Om det blir borgerlig regjering etter valget i

2025, og Erna ringer, og tilbyr posten som fiskeriminister. Hva vil ditt svar være?

Svar: Jeg har stort sett ikke gjort annet enn å være «profesjonell» politiker i min yrkeskarriere. Jeg kom inn på Stortinget som veldig ung i 2013, og nå har jeg sittet der i snart tre hele perioder. Da tenker jeg at man skal ha veldig gode grunner for å tviholde på plassen sin, i stedet for å prøve noe annet. Jeg er helt sikker på at det finnes interessante muligheter også utenfor Løvebakken, og det gleder jeg meg til å utforske. Siden jeg fortsatt er aktiv politiker, blir det et kjedelig politikervar på det siste spørsmålet: Det er et helt hypotetisk spørsmål.

5. Inneværende stortingsperiode har vært preget av mye støy knyttet til stortingsrepresentantenes pendlerbolig, regjeringsmedlemmers aksjekjøp, og fusk i forbindelse med masteroppgaver, TikTok på tjenestetelefon, habilitet og inhabilitet, og ikke minst statsråders «kyss, klapp og klem» med ansatte i departementene under sommerfester, for å nevne noe. Er det forståelig at folk er i ferd med å miste tilliten til våre politikere?

Svar: Det er ingen tvil om at tilliten til norske politikere har fått et kraftig skudd for baugen de siste årene. Samtidig er det viktig for meg å påpeke at de fleste folkevalgte er ærlige, hardtarbeidende mennesker med et genuint samfunnsengasjement, uavhengig av hvor man hører til på den politiske skalaen. Men politikerne i årene som kommer har en svært viktig oppgave med å gjenopprette tilliten – det er særdeles viktig.

6. Om det skulle bli borgerlig valgseier i 2025, og FrP blir en del av en ny regjering. Hva vil være de tydeligste endringene norsk sjømat-

“Personlig frihet har alltid vært viktig, og i skolepolitikken kunne jeg ikke forstå at jeg som gikk i 9. klasse ikke kunne velge og velge bort fag.”

“Det er ingen tvil om at tilliten til norske politikere har fått et kraftig skudd for baugen de siste årene.”

næring kan forvente ved et regjeringsskifte hvor FrP sitter med den ene hånden på rattet?

Svar: En forutsigbar nærings-, og skatte- og avgifts-politikk. Dagens regjering fører en jojo-politikk, hvor man ikke aner hva som skjer rundt neste sving – slik kan vi ikke ha det. Det svekker tilliten til det politiske systemet, som igjen gjør det mer uforutsigbart med investeringer i Norge. Så langt i denne stortingsperioden, nesten tre år inn, har det bare vært behandlet én sak av substans, nemlig kvotemeldingen. Vi må få tempoet opp, og sørge for mer vekst og mindre byråkrati.

7. Hvordan vil du og ditt parti legge til rette for å verne om det private eierskapet slik at mangfoldet av bedrifter langs kysten vil bestå? (Hva kan næringen konkret forvente når det gjelder formuesskatt, utbytteskatt, og grunnrenteskatt for havbruk?)

Svar: Det private eierskapet er ryggraden i norsk

næringsliv, og bør behandles deretter. Eierbeskatning er de siste årene effektivt doblet, og skattefordelen for utenlandske eiere har blitt mye større. Både sjømatnæringen, og næringslivet for øvrig, kan forvente vesentlige lettelser i skatter og avgifter hvis FrP får makt og myndighet etter neste valg. Forrige gang FrP hadde finansministeren, ble skatter og avgifter redusert med over 30 milliarder kroner. Det er ingen grunn til at ambisjonene skal være lavere denne gangen.

8. På Vestlandet sliter havbruksnæringen med for stort miljøavtrykk og høyt lusepåslag. Dette innebærer at selskapene i disse produksjonsområdene får nedtrekk, som igjen betyr redusert produksjonsvolum. Mener FrP at årets nedtrekk burde vært stoppet? Og vil Høyre være en garantist for en nasjonal miljøfleksibilitetsordning hvor oppdretterne kan få «vekslet inn» dagens tillatelser i åpne merder, og få f.eks. tre tillatelser tilbake om man går over til nullutslippsløsninger? (konvertere fra en til tre)

“Så langt i denne stortingsperioden, nesten tre år inn, har det bare vært behandlet én sak av substans, nemlig kvotemeldingen.”

“Så lenge vi har en eller annen form for grunnrenteskatt for konvensjonelt havbruk, bør man også ha det på havbruk til havs.”

“Industrien må bli en integrert del av alle fiskeri- og havbrukspolitiske spørsmål.”

Svar: Man burde definitivt funnet bedre løsninger enn den det til slutt ble. Heldigvis fikk vi presset regjeringen til å komme tilbake med et regelverk for miljøfleks i løpet av året, noe de i utgangspunktet var veldig skeptiske til. Hvordan dette regelverket til slutt blir, er for tidlig å si, vi må først se hva regjeringen kommer med. Personlig har jeg sans for alternativet med konvertering av tillatelser, og at man får en bonus ved å gå over til nullutslippsløsninger.

9. Vil FrP innføre grunnrenteskatt for havbruk til havs? (Hvis nei, hvilke andre risikoavlastende tiltak vil partiet iverksette for at havbruk til havs skal kunne realiseres?)

Svar: Så lenge vi har en eller annen form for grunnrenteskatt for konvensjonelt havbruk, bør man også ha det på havbruk til havs. Vi foreslo et hurtigarbeidende utvalg for å se på dette i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for i år, men ble dessverre nedstemt. Slik situasjonen er nå, vil alle investeringer i havbruk til havs stoppe opp, fordi regjeringen sier at en eller annen gang i fremtiden kan det bli aktuelt med grunnrenteskatt. Det betyr at staten sier nei til å ta en del av investeringskostnadene, men skal komme og hente mye av en eventuell gevinst senere. Det er oppskriften på uforutsigbarhet.

10. Er fisk mat? Hvis ja, hvorfor er ikke sjømat tatt med i beregningene av landets matberedskap?

Svar: Ja! Det er helt uforståelig at sjømat ikke tas med i beregningen av landets matberedskap. Det er også uforståelig at sjømatsektorens interesser vektas så lavt

når vi inngår handelsavtaler med andre land. Det siste eksemplet er frihandelsavtalen med UK etter Brexit, hvor vi godt kunne ha akseptert noe mer stilton-ost i norske butikker i bytte mot bedre betingelser for den viktigste fastlandseksportnæringen. Det ville i sum vært positivt for norske arbeidsplasser og norsk næringsliv.

11. Hva mener du er den største feilen norsk sjømatnæring gjør, og hva er ditt beste råd til næringen generelt og Sjømatbedriftene spesielt?

Svar: Den største feilen næringen gjør er at man er for dårlig til å få frem sjømatnæringens betydning for lokalsamfunn for hele kysten, fra sør til nord. Den tradisjonelle fiskerinæringen har vært mye flinkere til å få frem dette budskapet, men det er ingen grunn til at havbruksnæringen ikke skal kunne skryte like mye av bidraget til små og store plasser, som fiskerinæringen.

12. Norge trenger en ny industripolitikk for norsk sjømatindustri. Dette for å kunne bearbeide mer norsk sjømat i Norge. Hva er de viktigste politiske grepene landindustrien kan forvente blir gjennomført med FrP i regjering?

Svar: Vi trenger en fiskeripolitikk som ikke stopper på kaikanten. Industrien må bli en integrert del av alle fiskeri- og havbrukspolitiske spørsmål. Og så må sjømatindustrien vektas tyngre enn hva som skjer i dag ved handelsavtaler. Vi går potensielt glipp av hundrevis, kanskje tusenvis, av arbeidsplasser langs hele kysten på grunn av høye tollsatser.

VELKOMMEN TIL ARENA24

4. - 5. september kl. 09:00 til 16:00
Hallagerbakken 110, Oslo

Canon er ny leverandør til FIAS, og ønsker å invitere alle medlemmer til et arrangement hvor vi viser alt Canon kan by på fra A til Å. Vi inviterer til åpent hus i to dager fylt med sterkt faglig innhold fra hele vårt produkt- og løsningsspekter, krydret med inspirerende foredrag innenfor aktuelle temaer som kunstig intelligens, IT-sikkerhet og økonomisk utvikling i markedet.

Vi gleder oss til å se deg hos oss!

Les mer om arrangementet,
og meld deg på her!

Canon

**MØT OSS
PÅ STAND
A-145**

KONTAKT
STEFFEN STOKKE • Tlf.: 99 37 94 42
E-post: steffen.stokke@malproff.no
kundeservice.coatings@malproff.no • Tlf.: 06260

mal proff
Coatings

Les mer på malproff.no

→ **Mal Proff har utsalgssteder og distribusjonspunkter over hele landet og er Norges ledende leverandør av overflateprodukter til proffmarkedet.**

→ **Med mer enn 30 000 produkter fra ulike leverandører har vi det mest omfattende sortimentet i markedet.**

→ **Vi leverer Jotun skips og industrimaling samt alt av verktøy innen overflatebehandling.**

Bli kjent med OLVE GROTTLE

TEKST: ROBERT HOLMØY ERIKSSON, SJØMATBEDRIFTENE. FOTO: HØYRE

Navn: **Olve Grotle**
Alder: **60 år**
Yrke: **Storingsrepresentant**
Parti: **Høyre**
Storingskomite: **Næringskomiteen**
Valgdistrikt: **Sogn & Fjordane**

Norsk Sjømat har stilt Høyres sjømatpolitiske talsmann 12 spørsmål:

1. Hva har du gjort i sommer, og hva er ditt beste sommerminne fra barndommen?

Svar: I sommar har familien og eg vore i Japan, dels som ferie og dels for å besøke ein av sønene mine som har studert der eit halv år. Ein fantastisk tur med mange fine opplevingar, og ikkje minst mykje god sjømat. Så fann vi òg tid til å besøke det einaste landsbaserte lakseoppdrettet i Japan (Proximar) og verdast største fiskemarknad Tokyo Tsukiji Fish Marknad. Det siste er nesten verdt ei reiste til Tokyo i seg sjølv.

Mitt beste sommarminne må vi gå heilt tilbake til tidleg ungdom, og har òg med sjø og sjømat å gjere. Stikkordet er hummring, dvs fiske etter hummar.

Eg er frå Bremangerlandet, og brukte å reise på hummarfiske i lag meg onkelen min. Her låg vi gjerne ute heile natta, og returnerte først tidleg om morgonen. Synet av Olderveggen yst på Bremangerlandet som stupar rett i havet, sjøfuglane og etter kvart; Sola som var i ferd med å stå opp då vi kom inn til den blikkstilte fjorden, samtidig som eg kunne skimte havets kardinalar liggande delvis skjult under nokre gamle regnjakker, gløymer eg aldri.

2. Når startet ditt politiske engasjement?

Svar: Eg meldte meg inn i Unge Høyre då eg var 16 år. Noko tid seinare meldte eg meg òg inn i Noregs

mållag og Amnesty International, sjølv om eg er usikker på om eg nokon gang blei medlem i sistnemnde organisasjon.

3. Hvorfor ble det Høyre?

Svar: Det er enkelt. Det handlar om at eg alltid har meint at det beste samfunnet skapar ein ved å la menneska få høve til å bruke evnene sine, utfalde seg og skape verdiar for seg sjølv og felleskapen. Så må dette skje i ei samfunn som gir sikkerheit både for nasjonen og dei som bur her, samtidig som alle må få ein moglegheit til å leve gode og meningsfulle liv.

4. Om det blir borgerlig regjering etter valget i 2025, og Erna ringer, og tilbyr posten som fiskeriminister. Hva vil ditt svar være?

Svar: Det er eit spørsmålet eg i så fall tenkjer Erna må vere den første som får vite svaret på. Så vil eg generelt seie at posten som fiskeri- og sjømatminister er ein av dei viktigaste i regjeringa, og byr fyllast med entusiasme, kunnskap og klokskap.

5. Inneværende stortingsperiode har vært preget av mye støy knyttet til stortingsrepresentantenes pendlerbolig, regjeringsmedlemmers aksjekjøp, og fusk i forbindelse med masteroppgaver, TikTok på tjenestetelefon, habilitet og inhabilitet, og ikke minst statsråders «kyss, klapp og klem» med ansatte i departementene under sommerfester, for å nevne noe. Er det forståelig at folk er i ferd med å miste tilliten til våre politikere?

Svar: Det har vore for mange uheldige saker og medieoppslag om politikarar som har gjort dårlege val, og det er lette å forstå at det kan gå utover tilliten til det politiske miljøet. Så vil eg likevel vere fri nok til å hevde at desse sakene ikkje gir eit representativ eller korrekt bilde av politikarane våre. Slik eg kjenner dei er dei vanlege, velmeinande folk som gjer sitt beste, og som absolutt ikkje driv med politikk for eiga privat vinning. Når det er sagt meiner eg det er ei viktig

“Så vil eg generelt seie at posten som fiskeri- og sjømatminister er ein av dei viktigaste i regjeringa, og byr fyllast med entusiasme, kunnskap og klokskap.”

fellesoppgåve for oss politikarar å unngå slike saker i framtida. Ja, kanskje det kan seiast så kort at vi må skjerpe oss.

6. Om Høyre skulle vinne valget i 2025, og danne en ny regjering. Hva vil være de tydeligste endringene norsk sjømatnæring kan forvente ved et regjeringsskifte hvor Høyre sitter i førersetet?

Svar: Å, her skulle eg hatt mykje større plass enn det redaksjonen sikker er villig til å gi meg. Eg får derfor svare litt stikkordsmessig, og ber om forståing for at eg ikkje gir eit fullstendig svar.

Først og fremst vil eg minne om at sjømatnæringa, som næringslivet elles, treng gode, stabile og føreseieleg rammevilkår. Her har dessverre Støre-regjeringa feila totalt, og påført næringslivet ei utfordring ein ikkje har hatt før; politisk risiko.

Ei av dei viktigast oppgåvene til ei ny Solberg-regjering vil derfor vere å reetablere gode, konkurransedyktige og langsiktige rammevilkår slik at sjømatnæringa veit kva spelereglar som skal gjelde.

Dette er heilt avgjerande, ikkje minst skal ein få realisert alle dei store og viktige investeringsprosjekta som nå er lagt på is.

Høyre var ein pådrivar for å få til ei kvotemeldinga som eit stort fleirtal av Stortinget stilte seg bak, og dette har gitt fiskeria våre den stabiliteten og sikkheita næringa var opptatt av. Nå må kvotemeldinga følgast opp, og så må ein arbeide godt for å finne løysingar på spørsmål som kvotemeldinga ikkje gav svar på. Så er det ingen tvil om at både det grøne skiftet og kvotenedgang på enkelte fiskeri, og vil krevje politisk klokskap i tida framover.

Når det gjeld havbruket, vil eg først seie eg er glad for at Høyre fekk gjennomslag i Stortinget for at regjeringa alt i år må komme med ei teknologinøytral miljøfleksibilitetsordning. Det har havbruksnæringa tatt svært godt i mot, og nå må regjeringa levere. Så er det alt for mange politisk saker som framleis ikkje er levert, slik som dyrevelferdsmeldinga og havbruksmeldinga, og ikkje minst alle som ventar på viktige avklaringar anten det nå er havbruk i fjordane, på land eller til havs. Her må vi kome vidare nå.

“Først og fremst vil eg minne om at sjømatnæringa, som næringslivet elles, treng gode, stabile og føreseieleg rammevilkår.”

“Høgre meinte produksjonsavgifta fungerte godt, og har vore svært kritisk både til prosessen kring grunnrenteskatten og sjølve lakseskatten.”

“Ein må rett og slett få ei anna haldning til fisk og sjømat når ein set opp utrekningar om dekningsgrad og matberedskap.”

7. Hvordan vil du og ditt parti legge til rette for å verne om det private eierskapet slik at mangfoldet av bedrifter langs kysten vil bestå? (Hva kan næringen konkret forvente når det gjelder formuesskatt, utbytteskatt, og grunnrenteskatt for havbruk?)

Svar: Det private næringslivet er bærebjelken i samfunnet vårt, og må rett og slett bli gitt betre rammevilkår. Som nemnt må det private eigarskapet ha stabile, langsiktige og gode forhold skal det kunne vekse og utvikle seg.

Det er absolutt nødvendig å betre forholda for det private eigarskapet. Høgre vil fjerne formuesskatten på arbeidande kapital. Det er alt klart. Vil vi òg foreslå andre tiltak som vil styrke det private eigarskapen, og dette vil bli endeleg avklart i det nye partiprogrammet vårt.

Høgre meinte produksjonsavgifta fungerte godt, og har vore svært kritisk både til prosessen kring grunnrenteskatten og sjølve lakseskatten. Høgre stemte derfor i mot lakseskatten i Stortinget, både skatteinivået og innretninga. Eit år etter ser vi at kritikken må lakseskatten har slått til. Over 30 mrd i investeringar har blitt lagt på is, havbruket har fått ei dramatisk auke i kostnader til konsulentar og rådgivarar, eit stort skjemavelda, og det offentlege byråkratiet har auka. Ikkje minst har ordninga med prisråd – som Høgre er i mot - skapt stor uvisse og unødvendig kostnader og arbeid for havbruksnæringa.

Høgre vil ha ei skatteordning for havbruket som både gir lågare skattetrykk enn i dag, som er enklare og sikrare å praktisere, og som kan legge til rette for teknologiutvikling, vekst og verdiskaping. Vi vil framover arbeide med å finne den beste ordninga for havbruksnæringa, anten dette vil vise seg å vere ei produksjonsavgiftsordning eller ei skatteordning. I dette arbeidet vil vi sjølvsagt lytte til næringa, og ikkje minst ta bort mange av dei svært uheldige utfordringane Støre-regjeringa har gitt næringa.

8. På Vestlandet sliter havbruksnæringen med for stort miljøavtrykk og høyt lusepåslag. Dette innebærer at selskapene i disse produksjonsområdene får nedtrekk, som igjen betyr redusert produksjonsvolum. Mener Høyre at årets nedtrekk burde vært stoppet? Og vil Høyre være en garantist for en nasjonal miljøfleksibilitetsordning hvor oppdretterne kan få «vekslet inn» dagens tillatelser i åpne merder, og få f.eks. tre tillatelser tilbake om man går over til nullutslippsløsninger? (konvertere fra en til tre)

Svar: Det var Høgre som tok initiativ til at regjeringa blei pålagt å kome med ei miljøteknologisk miljøfleksibilitetsordning, og vi vil sjølvsagt følge dette opp. Korleis ordninga blir sjåande ut er regjeringa sitt ansvar, her medrekna ordninga med innveksling av løyver. Når regjeringa kjem med sitt forslag, vil Høgre sjølvsagt har oppfatning om denne er tilfredsstillende, og om dne svarer på næringa sine utfordringar og Havbruksutvalet sine forslag.

9. Vil Høyre innføre grunnrenteskatt for havbruk til havs? (Hvis nei, hvilke andre risikoavlastende tiltak vil partiet iverksette for at havbruk til havs skal kunne realiseres)

Svar: Høgre er opptatt av å legge til rette for havbruks til havs, og ser absolutt behovet næringa har til gode, langsiktige og stabile rammevilkår. Vidare må det òg nå kome på plass godt og relevant regeleverk.

Dessverre har Støre-regjeringa sitt overraskande og uheldige lakseskatt-grep i september 2022, skapt uvisse når det gjeld havbruk til havs. Det er òg noko av grunnen til at næringa fryktar at havbruk til havs også vil bli påført grunnrenteskatt – men først når denne næringa har vore gjennom alle periodar med utfordringa og tap.

Høgre vil sikre at havbruk til havs kan investere langsiktig, utan å risikere at næringa i neste omgang vil bli påført ei skattebombe.

10. Er fisk mat? Hvis ja, hvorfor er ikke sjømat tatt med i beregningene av landets matberedskap?

Svar: Ja, fisk og sjømat er mat. Faktisk god, sunn og berekraftig mat. Så må ein òg ikkje la sjølvforsyningsgraden bli eit mål på korleis landet vårt kan handtere kriser.

Ein må rett og slett få ei anna haldning til fisk og sjømat når ein set opp utrekningar om dekningsgrad og matberedskap. Eit godt utgangspunkt for dette arbeidet kan vere Menon Economics sitt arbeid frå 20. juni 2023, utarbeidd på oppdrag frå Nærings- og fiskeridepartementet.

11. Hva mener du er den største feilen norsk sjømatnæring gjør, og hva er ditt beste råd til næringen generelt og Sjømatbedriftene spesielt?

Svar: Eg har lenge meint at norsk sjømatnæring har vore for lite opptatt av å drive folkeopplysning om alt det denne fantastiske næringa har å by på, anten

det nå er tale om produkta, arbeidsplassane, verdi- og aktivitetsskapinga, skatteinngangen eller for den del dei enorme eksportinntektene den tilfører nasjonen.

Eg har ofte vist til den veldig store og gode arbeidet landbruksorganisasjonane gjer, ikkje minst i kontakt med lokal-, regional og rikspolitkarane. Politikarane og andre samfunnsaktørar treng nemleg meir kunnskap og fakta om sjømatnæringa.

Så meiner eg òg at det har blitt ei fin betringa på dette dei siste åra. Fleire sjømatbedrifter er blitt meir bevisst på at kunnskap- og omdømmebygging er nødvendig, og mange har tilsett samfunnskontaktar. Det meiner eg er bra.

Så vil eg for min eigen del seie at eg som «sjømat-politkar» har blitt fantastisk godt mottatt dei snart 3 åra eg har drive med dette, og det gjeld både fiskeria, havbruket og fiskeindustrien. Derfor ser eg òg fram til mange gode og nyttige besøk det neste året.

12. Norge trenger en ny industripolitikk for norsk sjømatindustri. Dette for å kunne bearbeide

mer norsk sjømat i Norge. Hva er de viktigste politiske grepene landindustrien kan forvente blir gjennomført med Høyre i regjering?

Svar: Først og fremst meiner eg det er viktig at vi nå er bevisst på at det nå er sjømatindustrien sin tur. Støre-regjeringa kom jo med ein slags lovnad om at det skulle kom ei industrimelding, men dette er nå tona ned til å vere ei oppfølging av Bearbeidingsutvalget sitt arbeid.

Eg tenker det er mange gode forslag i Bearbeidingsutvalget sin rapport, og Høyre vil vere positiv og konstruktiv til å følge opp fleire av desse. Skal eg kort nemne nokre eksempel kan det vere å raskt få på plass betre marknadstilgang og mindre toll. Så må òg regelverket gåast i gjennom og endrast, her medrekna det svært uheldige innleigeforbodet.

Så til slutt: Sjømatindustrien, som næringslivet elles, treng gode, stabile, langsiktige rammevilkår – og at den politiske risikoen blir tatt bort. Garantien for å få det til er ei ny Solberg-regjering.

“Sjømat-industrien, som næringslivet elles, treng gode, stabile, langsiktige rammevilkår – og at den politiske risikoen blir tatt bort.”

BOKKEN
Leverandør til næringsmiddelindustrien

Roterende trimmekniver gir økt utbytte og forbedret produktutseende

Trimming av brunkjøtt og buklistfett på laks

Trimming av brunkjøtt på hvit fisk

Fjerning av brunkjøtt

ZAHND Slipemaskiner
FOR BEDRE SLIPING FOR ENKLERE SLIPING

E03

- perfekt sliping
- oppnå samme skarphet og vinkel på kniven hver gang
- enkel og sikker i bruk
- liten slitasje på kniven ved sliping

- øker levetid på kniven
- lang levetid på slipestenene
- ingen innstillinger av stenene
- lett å rengjøre
- kan leveres med avsug for å unngå slipestøv

FP02

Robuste hygieniske vakuumpakkemaskiner med eller uten gass

Bordmodell

Dobbelkammer

Enkelkammer

Telefon: 22 91 44 00

www.bokken.no

post@bokken.no

Trenger du egentlig en rådgiver?

Å investere kan være innmari enkelt. Kjøp et globalt indeksfond tilnærmet gratis og se pengene yngle over tid. Dette kan være en god oppskrift med få ingredienser, uten behov for en rådgiver. Men hvor mange bør egentlig ha alle pengene i aksjemarkedet?

TEKST: : CHRISTIAN LIE, SJEFSTRATEG I FORMUE

Christian Lie er sjefstrateg i Formue. Han har over 20 års erfaring fra finansbransjen og er ansvarlig for interne og eksterne budskap i Formue knyttet til makroøkonomi, finansmarkeder, allokering og investoratferd.

“Opplevelsen av enhver plan som skal realiseres over mange år vil alltid bli summen av alle kortsiktige øyeblikk.”

Min hypotese er at hvis det å ha alle pengene i aksjemarkedet ikke passer for deg, jo større er sannsynligheten for at et samarbeid med en god investeringsrådgiver kan bli svært så verdifullt over tid.

Verdien av en rådgiver #1

Hvis man ikke skal ha alle pengene i aksjemarkedet, åpner det seg opp en jungel av investeringsprodukter og valg som må tas. Det finnes titusenvise av fond, og en tilfeldig sammensatt portefølje er sjeldent det beste. Det globale indeksfondet kan fint beholdes som en byggekloss i porteføljen, men hva med resten? Min erfaring er at mange har god forståelse for hvordan aksjefond fungerer, men i varierende grad hvordan ulike rentefond virker. Ønsker man å fordele risiko ytterligere via alternative investeringer, må man virkelig ha tungen rett i munnen. Slike løsninger kan variere stort i risiko, avkastning, kostnader, likviditet og ikke minst kompleksitet.

#1 – en rådgiver kan bistå med å forklare hvordan ulike investeringer og fond fungerer, gi fornuftige anbefalinger som passer for deg og ikke minst gi tilgang til mer spesialiserte løsninger.

Verdien av en rådgiver #2

For de fleste privatpersoner eller familier handler det økonomiske livet om mer enn bare investeringsporteføljen. Noen driver virksomhet, ønsker å bruke penger på egne prosjekter, trenger skatterådgivning, planlegger generasjonsskifte eller trenger bistand til å strukturere familieformuen. Å sette sammen en god forvaltningsløsning i lys av ulike behov og ambisjoner er krevende. En god rådgiver vil bistå med å skape oversikt, avstemme nødvendige tiltak og utarbeide grunnlaget for en langsiktig plan. Dette dokumenteres gjerne i en strategi- eller formuesplan.

#2 – en rådgiver vil kunne ha verdifull kunnskap,

tilgang på spesialister og et rammeverk som sørger for at investeringsporteføljen avstemmes i forhold til din samlede økonomiske situasjon.

Verdien av en rådgiver #3

Opplevelsen av enhver plan som skal realiseres over mange år vil alltid bli summen av alle kortsiktige øyeblikk. Gjennomsnittsavkastning over tid er på samme måte summen av gode og dårlige perioder. Ettersom vi på kort sikt kan oppleve store verdisingninger, vil vi med sikkerhet kjenne på både frykt og grådighet. Psykologen Daniel Kahneman beskrev i boken «Thinking, Fast and Slow» hvordan vi tar beslutninger, enten drevet av det raske, intuitive og automatiske («system 1»), eller det mer analytiske og rasjonelle («system 2»). Mens en langsiktig plan kan knyttes til system 2-beslutninger, vil vår opplevelse med store opp- og nedturer i større grad kunne påvirkes av system 1-reaksjoner.

#3 – en rådgiver vil kunne gi støtte og forklare hva som skjer i økonomien eller finansmarkedene, og samtidig være påminnelse om at det å holde seg til planen er forutsetning for langsiktig suksess.

Verdien av en rådgiver #4

En virkelig god rådgiver vil på en pedagogisk måte forklare hva som er forskjellen mellom langsiktig verdiskaping og hva som er kortsiktig spekulasjon eller «financial entertainment». Å få hjelp til å sette sammen en investeringsportefølje med flere byggeklosser som skal stå seg gjennom godvær og uvær, er selve fundamentet for en god investeringsreise. Anbefalinger om kortsiktige tilpasninger basert på forventninger om hva som vil gå best de neste månedene, er du best tjent med å overse. Dette kan eksempelvis være at rådgiveren har mer tro på kinesiske enn amerikanske aksjer, eller at de velger et spesielt rentefond fordi de er «helt sikre» på at rentene skal falle mer enn markedet har priset inn. Slike

veddemål er i beste fall kvalifisert gjetning og bidrar svært sjelden til langsiktig verdi.

#4 – en rådgiver med riktig fokus vil bruke tid på å bygge en solid allvørsporsefølje, ikke anbefale kortsiktige, «sexy» veddemål om markedsretning.

I en jungel kan det å følge stien være ganske lurt

Flere studier har forsøkt å tallfeste verdien av en investeringsrådgiver. Resultatene peker gjennom-

gående i retning av at rådgivning ikke skaper verdi via spesifikke investeringsvalg eller kortsiktige anbefalinger. Derimot er verdibidraget hovedsakelig knyttet til etableringen av strategiske porteføljer (stien) og investoratferd (holde seg til den). Utover selve investeringene, kan rådgivning også bidra til gode valg knyttet til eksempelvis skatt, arv og pensjon. Jungelsafari kan definitivt være mer behagelig sammen med en dreven guide. Noen ganger kan selv de beste av oss miste stien av syne.

“Noen ganger kan selv de beste av oss miste stien av syne.”

FORMUE

Formue er Nordens ledende, uavhengige rådgivningsfirma innen Financial Life Management. Vi bistår formuende privatpersoner, familier og stiftelser med rådgivning rundt investeringer, pensjon, skatt, jus, arv og generasjonsskifte samt kunst. Selskapet har 26 kompetansesentre i Norge, Sverige og Danmark, blant annet i Tromsø, Trondheim, Ålesund, Bergen, Haugesund og Stavanger. Som stolt sponsor av Sjømatbedriftene gir utvalgte eksperter fra Formue i denne spalten råd til eiere rundt hvordan de på best mulig måte kan bevare og utvikle verdiene som skapes i næringen.

Nor-Fishing har vært fiskerinæringens viktigste møteplass i over 60 år. Kveldsprogrammet samler bransjefolk etter en travel messedag, og byr på variert underholdning og smaksopplevelser.

FISKERINÆRINGENS VIKTIGSTE MØTEPLASS

– Velkommen til Nor-Fishing 2024

Nor-Fishing er fiskerinæringens viktigste arena for nettverksbygging og kunnskapsdeling. Her møtes fiskere og leverandører fra hele verden, for å lære mer om fremtidens fiskeriteknologi og bærekraftige løsninger – og du er invitert!

TEKST: LILL EVA J. BRÅTHEN, MARKEDSKOORDINATOR STIFTELSEN NOR-FISHING. **FOTO:** STIFTELSEN NOR-FISHING

Nor-Fishing arrangerer også i år Studentdagen. Messen samler mange studenter og er en viktig arena for rekruttering til næringen.

Snakk med og bli inspirert av utstillere og besøkende fra mer enn 60 nasjoner, som kommer til Trondheim for å presentere sine viktigste nyheter og innovasjoner.

— Nor-Fishing har et viktig mandat; å skape en møteplass mellom fiskerne og de som utvikler fremtidens fisketeknologi. På messen møtes våre klokkeste hoder for å oppdatere seg på de bærekraftige løsningene som skal ta fiskerinæringen inn i fremtiden, sier Kristian Digre, daglig leder i Stiftelsen Nor-Fishing.

Hvorfor skal jeg delta på Nor-Fishing 2024?

Det finnes mange gode grunner til å besøke Nor-Fishing, både for fiskere, teknologileverandører – og alle andre som jobber med og i en av Norges viktigste næringer.

Du som er fisker, møter gode kolleger samt både kjente og ukjente leverandører, som presenterer det nyeste innen spennende fisketeknologi. Kanskje finner du løsningen på en utfordring du har kjent på siste tiden?

For deg som leverer teknologi til fiskerinæringen, er dette årets viktigste møteplass. Nor-Fishing gir deg en unik mulighet til å vise frem akkurat din løsning, direkte til fiskerne som trenger den. I tillegg får du tatt «puls» på næringen; hvilke utfordringer kjenner fiskerne på om dagen? Det er nyttig informasjon å ta med tilbake på kontoret etter messen – sammen med en rekke nye leads.

Fremdeles ikke overbevist? Her er fire gode grunner til å besøke messa!

Nor-Fishing 2024 arrangeres fra 19. til 22. august

1. Ny teknologi og banebrytende innovasjon

Nor-Fishing er en av verdens ledende messer innen fiskeriteknologi. Opplev de siste teknologiske nyvinningene, som forbedrer effektiviteten, bærekraften og sikkerheten til deg som er fisker.

Du kan blant andre møte de tre finalistene til årets Innovasjonspris, som presenterer en helt ny metode for å tråle, et nytt konsept for fangst av skjell og andre organismer fra havbunnen og et nytt beredskaps- og sikkerhetssystem for næringsfartøy.

2. Oppdatert på trender og forskning

En rekke seminarer, foredrag og workshops sikrer deg viktig faglig påfyll under messen. Allerede på mandag 19. august, dagen før messeområdet åpner, tar vi «puls» på de siste trendene og presenterer den nyeste forskningen innen fiskeri, når Nor-Fishing-konferansen går av stabelen.

Alle messedagene kan du også utforske det offisielle fagprogrammet, med en rekke dagsaktuelle kunnskapsaktiviteter.

I tillegg kan du når som helst stikke hodet innom Hall E. Der har vi i år samlet Forskningstorget og alle organisasjonene, på ett og samme sted. I hallen holdes det seminarer og serveres lokalmat. I tillegg finner du her en stor bar og et lekkert lounge-område – samt en spennende modellbåt-utstilling.

3. Bygg nettverk med aktører fra hele fiskerinæringen

Messen samler et bredt spekter av aktører fra hele fiskerinæringen, inkludert produsenter, leverandører,

forskere og beslutningstakere. Dette gir en unik mulighet til å bygge nettverk, knytte kontakter og utveksle erfaringer med andre fagfolk.

Nor-Fishing samler også studenter og er en viktig arena for rekruttering til næringen. Messen har en egen studentcamp, der studentene får presentere sine oppfinnelser og forskning. Studentcampen avsluttes med premiering av beste case.

4. Sosial på messens kveldsarrangementer

Nor-Fishing har vært fiskerinæringens viktigste møteplass i over 60 år. Etter messedagens slutt, inviterer vi til de aller beste smaksopplevelsene og forrykende underholdning. Utforsk vårt spennende kveldsprogram, hvor du kan ta med deg kolleger og forretningsforbindelser ut for å nyte kvelden.

Delta på den tradisjonsrike Festmiddagen, opplev Norges beste Queen-show eller nyt spennende smaker på den alltid populære Streetfood & Mingle Party-middagen. Før og etter middagene kan du i tillegg senke skuldrene på AfterFish og NightFish – våre lounge-arrangementer.

Nor-Fishing er en av verdens ledende messer innen fiskeriteknologi. Opplev de siste teknologiske nyvinningene i Trondheim 19. – 22. august.

“En rekke seminarer, foredrag og workshops sikrer deg viktig faglig påfyll under messen.”

Besøk Forskningstorget og få faglig påfyll med seminarer og foredrag om aktuelle tema og problemstillinger.

Nor-Fishing er en viktig internasjonal møteplass for fiskerinæringen.

ARBEIDSGIVERS

ansvar og plikter

*Hva er egentlig definisjonen på en arbeidsgiver?
Og hva er arbeidsgivers ansvar og plikter overfor arbeidstaker i et arbeidsforhold?
I denne artikkelen skal vi se litt nærmere på dette.*

TEKST: TONJE KUMMENEJE VANGEN, SJØMATBEDRIFTENE

“Begrepene arbeidsgiver og arbeidstaker betegner som et utgangspunkt partene i en arbeidsavtale, de er hverandres motparter i arbeidsavtalen.”

Arbeidsgiver

I arbeidsmiljøloven (aml) § 1-8 (2) er arbeidsgiver definert som «enhver som har ansatt en arbeidstaker».

En arbeidsgiver er altså en person eller selskap, organisasjon eller institusjon som ansetter personer for å utføre arbeid eller tjenester i bytte mot lønn eller annen godtgjørelse. Arbeidsgiverdefinisjonen kan ses på som en speilvending av arbeidstakerbegrepet. I aml. § 1-8 (1) står det at en arbeidstaker er enhver som utfører arbeid for og er underordnet en annen.

Begrepene arbeidsgiver og arbeidstaker betegner som et utgangspunkt partene i en arbeidsavtale, de er hverandres motparter i arbeidsavtalen. Den individuelle arbeidsavtalen har til formål å utjevne maktubalanse, og reglene i arbeidsmiljøloven har i hoved-

sak form av regler som fastsetter plikter og krav for arbeidsgivere, til vern av arbeidstakerne.

Arbeidsgivers ansvar og plikter

I henhold til aml. § 2-1, er arbeidsgivers plikt å sørge for at bestemmelsene gitt i og i medhold av arbeidsmiljøloven blir overholdt.

Arbeidsgiverens plikter er omfattende og dekker flere aspekter av arbeidsforholdet. Pliktene er utformet for å sikre et trygt og rettferdig arbeidsmiljø, og for å beskytte arbeidstakerens rettigheter. En ivaretagelse av pliktene bidrar til å fremme trivsel og produktivitet blant arbeidstakerne, samt redusere risikoen for konflikter og tvister.

1) Arbeidsavtale

Arbeidsgiver har et ansvar for å sikre at arbeidstaker får en arbeidsavtale. Det skal inngås en skriftlig arbeids-

avtale i henhold til krav i aml. § 14-6. Arbeidsgiver må også sørge for at arbeidsavtalen oppdateres ved endringer i arbeidsforholdet. Videre skal arbeidsgiver ved ansettelsen informere arbeidstakeren om rettigheter og plikter som følger av ansettelsesforholdet.

2) HMS

Arbeidsgiver skal sikre et fullt forsvarlig arbeidsmiljø. Dette innebærer å forebygge fysiske og psykiske helseskader hos arbeidstaker. Arbeidsgiveren skal ha et systematisk HMS-arbeid som inkluderer regelmessige evalueringer og oppdateringer av HMS-tiltakene. Arbeidsgiver må sørge for nødvendige verneutstyr og sikkerhetstiltak, gi nødvendig opplæring og informasjon om HMS til ansatte, gjennomføre risikovurderinger og iverksette tiltak for å redusere risiko.

3) Lønn

Arbeidsgiver har et ansvar for å utbetale lønn for utført arbeid. Lønnen skal betales som avtalt, til rett tid. Arbeidsgiver må også sikre at arbeidstakeren mottar eventuelle lønnstillegg, overtidsgodtgjørelse og feriepenger etc.

4) Arbeidstid

Arbeidsgiver må sørge for at reglene om arbeidstid, inkludert daglig og ukentlig arbeidstid, pauser, hviletid og overtid, overholdes. Arbeidsgiver må også påse at arbeidstakeren får tilstrekkelig hviletid mellom arbeidsøktene. I tillegg må arbeidsgiver sikre at arbeidstakeren får ferie i henhold til ferieloven.

5) Tilrettelegging og oppfølging

Arbeidsgiver plikter å tilrettelegge arbeidet for arbeidstakere med redusert arbeidsevne, helseproblemer eller funksjonsnedsettelse. Sykemeldte arbeidstakere må følges opp med oppfølgingsplaner, dialogmøter og samarbeid med NAV og helsepersonell.

6) Medbestemmelse

Medbestemmelse innebærer at arbeidsgiver må involvere arbeidstakere i beslutningsprosesser som påvirker deres arbeidsforhold, gjennom verneombud, arbeidsmiljøutvalg og andre medbestemmelsesorganer.

7) Likestilling og ikke-diskriminering

Arbeidsgiver må sikre at det i arbeidsforholdet ikke skjer diskriminering på grunnlag av kjønn, alder, etnisitet, religion, seksuell orientering, funksjonsnedsettelse eller andre diskrimineringsgrunnlag. Videre plikter arbeidsgiver å arbeide aktivt for likestilling og inkludering på arbeidsplassen.

8) Medarbeidersamtaler og kompetanseutvikling

Medarbeidersamtaler må gjennomføres regelmessig for å gi tilbakemelding på arbeidstakerens prestasjoner og for å diskutere utviklingsmuligheter. Arbeidsgiver skal dessuten tilrettelegge for faglig og personlig utvikling gjennom opplæring og etterutdanning.

9) Dokumentasjon

Både arbeidsavtaler, timelister, HMS-dokumentasjon og oppfølgingsplaner må dokumenteres.

“Arbeidsgiver må sørge for at reglene om arbeidstid, inkludert daglig og ukentlig arbeidstid, pauser, hviletid og overtid, overholdes.”

Trafikklys uten politisk styring

Nærings- og Fiskeridepartementet publiserte 30. mai 2024 «Rapport om hvordan Trafikklyssystemet påvirker arbeidet med å oppnå målene satt i Kvalitetsnorm for villaks».

TEKST: ADVOKAT (H) HALFDAN MELLBYE, SANDS ADVOKATFIRMA

Advokat (H) Halfdan Mellbye, SANDS

Etter en gjennomgang av denne rapporten er det etter min oppfatning grunn til å advare sterkt mot en fortsatt utvikling der de ansvarlige politiske myndighetene gir fra seg styringen av akvakulturnæringen til beslutninger basert på ulike tekniske beregninger foretatt av et anonymisert forvaltningsapparat uten politisk ansvar. Det er svært viktig at avgjørelser som innebærer en avveining av næringshensyn og miljøhensyn foretas av politisk ansvarlige myndigheter – slik vi har lang tradisjon for innenfor for eksempel kraftsektoren og petroleumssektoren. Dette er nødvendig i et demokratisk samfunn.

Rapporten om trafikklyssystemet og kvalitetsnormen for villaks argumenterer for å fjerne vesentlige deler av forvaltningen av akvakulturnæringen fra ansvarlige politiske myndigheters kontroll og ansvar. Rapporten er skrevet av en arbeidsgruppe som er oppnevnt av Styringsgruppen for trafikklyssystemet. Den argumenterer for at sammenhengen mellom trafikklyssystemet og kvalitetsnormen for villaks medfører

at det må innføres langt strengere produksjonsbegrensninger overfor den sjøbaserte akvakulturnæringen. I rapporten fremstår disse produksjonsbegrensningene nærmest som en nødvendig konsekvens av at man følger kvalitetsnormen for villaks.

Etter min oppfatning kan man ikke benytte kvalitetsnormen til å argumentere for at bestemte tiltak må gjennomføres overfor akvakulturnæringen ved hjelp av trafikklyssystemet – slik det gjøres i denne rapporten. Kvalitetsnormen for villaks er et evalueringssystem og et regelverk som er innrettet mot den enkelte villaksbestand, og det er ikke laget for å regulere akvakulturnæringen i produksjonsområdene.

Kvalitetsnormen for villaks er en miljøkvalitetsnorm som er fastsatt med hjemmel i naturmangfoldloven § 13. Lovens § 13 første ledd beskriver dette som «retningsgivende kvalitetsnormer for naturmangfoldet». Kvalitetsnormen beskriver en standard for hva som er akseptabel miljøkvalitet i den enkelte villaks-

“Kvalitetsnormen beskriver en standard for hva som er akseptabel miljøkvalitet i den enkelte villaksbestand.”

Foto: © Andrei Amilagov | shutterstock.com

bestand. Vurderingen av miljøkvaliteten i enkeltbestander er publisert av Miljødirektoratet i Lakseregisteret.

Naturmangfoldloven § 13 tredje ledd gir regler for hva som skal skje dersom det foreligger et brudd på miljøkvalitetsnormen i en laksebestand. Bestemmelsen fastslår da at miljømyndighetene, i samråd med andre berørte myndigheter, skal utarbeide en plan for å rette opp miljøkvaliteten. Dersom planen inneholder inngrep overfor individer eller bedrifter må slike inngrep gjennomføres med hjemmel i andre lover eller forskrifter. Kvalitetsnormen for villaks er ikke et hjemmelsgrunnlag for slike inngrep. Kvalitetsnormen er ikke en formell lov eller forskrift, men et veiledende system som myndighetene kan bruke når de vurderer tiltak knyttet til den enkelte villaksbestand. Det er med andre ord et system som skal sikre at de politisk ansvarlige myndigheter får klar beskjed om miljøproblemene før de treffer sine beslutninger.

Arbeidsgruppens rapport foreslår altså at kvalitetsnormen for villaks brukes på en annen måte enn det dagens regelverk legger opp til. Rapporten, som

er skrevet av en arbeidsgruppe som også har juridisk kompetanse, argumenterer i retning av at myndighetene er juridisk forpliktet til å innføre nye og strengere inngrep overfor sjøbasert oppdrett. Ved sin argumentasjon og sine konklusjoner viser rapporten at det er nødvendig å ta helt andre grep overfor trafikklyssystemet enn det rapporten anbefaler. Innenfor trafikklyssystemet treffes det i dag sterkt inngripende vedtak overfor både enkeltbedrifter i akvakulturnæringen og næringslivet langs kysten uten at politisk ansvarlige myndigheter foretar de avveieringer mellom næringshensyn og miljøhensyn som skal foretas i et demokratisk samfunn.

Trafikklyssystemet må reformeres slik at politisk ansvarlige myndigheter tar de reelle beslutningene. Vi må vekk fra ordninger der viktige næringspolitiske og miljøpolitiske beslutninger foretas ved hjelp av anonymiserte tekniske beslutningsprosesser som ingen tar ansvaret for, slik realiteten i trafikklyssystemet har vært. Det er slike demokratiserende endringer som bør foreslås i den nye Stortingsmeldingen om havbruk.

“Kvalitetsnormen er ikke en formell lov eller forskrift.”

Les mer på
fiskejuss.no
– Sands blogg
for fiskeri- og
havbruksjuss

S A N D S

avantor™

pHotoFlex® Turb

Bærbart fotometer med pH-elektrode og pre-programmerte metoder for måling av ammonium, nitritt, turbiditet, ozon med mer, i sjøvann som ferskvann.

Leveres i en koffert med pipette, rør og alt man trenger til måling i felt, ute på anlegget, i båt eller på lab.

Møt oss på Nor Fishing, stand A-145.

no.vwr.com

Studieopphold i Tokyo for å lære mer om FULL UTNYTTELSE AV FISKEN

Norge og Japan er viktige havnasjoner. Japan importerer store mengder norsk fisk, og NTNU har flere samarbeidsprosjekter med Japan hvor målet er å utnytte disse felles globale matressursene best mulig. Dette samarbeidet er strategisk viktig for Norge.

TEKST: TOV JONSSON BERGE OG KRISTOFFER EINVIK, BACHELORSTUDENTER I MATVITENSKAP, TEKNOLOGI OG BÆREKRAFT VED NTNU.

EVA FALCH, VEILEDER OG 1. AMANUENSIS VED INSTITUTT FOR BIOTEKNOLOGI OG MATVITENSKAP VED NTNU.

FOTO: EVA FALCH

Ansvar for råstoffet sammen

Japan og Norge har mye til felles, men har også mye å lære av hverandre når det gjelder hvordan vi kan utnytte mest mulig av fisken til mat. Også de delene som ikke er fiskefileten. NTNU har gjennom flere år deltatt i internasjonalt partnerskap (iFOODnet – prosjekt) med japanske universitet, og fikk i år et nytt prosjekt i Global mobilitet gjennom Erasmus+ hvor Norge og Japan sammen tar ansvar for de delte globale verdikjedene innenfor sjømat. Slike prosjekter åpner muligheter for studentutveksling og samarbeid mellom professorer. På denne måten fikk vi mulighet til studentopphold i Tokyo i forbindelse med vår bacheloroppgave som nettopp handlet om bedre utnyttelse av restråstoff fra fisk, nemlig torskemelke.

Ulike retter av melke fra restaurantbesøk i Japan fra rå torskemelke i sushi, i saus eller i fiskeboller til melke fra blåsefisk.

Foto fra: Marianne Støren Berg, Tov Jonsson Berge, Eva Falch

Melke – en delikatesse i Japan

Melke er den vanligste betegnelsen på det reproduktive organet til hannfisk, og er også kalt krøll eller iselje. Mens melke er en delikatesse i Japan, hives den stort sett over bord i Norge. Rogna derimot anvendes i mye større grad. I vår bacheloroppgave skulle vi undersøke kvalitet, holdbarhet og bruk av torskemelke for å oppgradere denne ressursen til fremtidig mat. Deler av oppgaven ble gjort i Norge og deler ved Tokyo University of Marine Science and Technology (TUMSAT). Selv om melke ikke er en del av den daglige kosten til nordmenn, så fant vi noen oppskrifter hvor melke var enten stekt eller kokt. Ellers fant vi lite litteratur som beskrev melke og bruk av denne ressursen hjemme i Norge. Vi så frem til å finne flere svar i Japan. Der er melke mer vanlig til mat i likhet med noen andre asiatiske land. I forkant av reisen lærte vi at melke kan konsumeres rå i for eksempel sushi, kokt i en suppe, fritert som en snacks eller som ingrediens i matvarer. Japan er også et stort marked for omsetting og konsum av andre ulike restråstoff, hvor produkter som rogn, hjerte, lever og melke (og masse mer) er brukt i det japanske kjøkken. Noen av disse er hverdagsprodukter som vi kunne finne i matbutikker, mens andre slik som melke, anses som mer luksuriøse og disse fant vi kun på større fiskemarked eller i restaurantene.

Japanske og norske studenter sammen på lab

Før vi dro fra Norge gjennomførte vi flere tinforsøk med blokker med melke og analyserte farge, holdbarhet og sensorisk luktanalyse med en gruppe NTNU-studenter som er delvis trent i slike analyser. På laboratoriene hos TUMSAT analyserte vi farge og ulike holdbarhetsparametere. Vi fikk god veiledning fra en professor og PhD-student ved uni-

versitetet, og vi samarbeidet med andre bachelor- og masterstudenter der. Reisen til Japan var interessant og muliggjorde et lærerikt samarbeid, hvor vi ble kjent med andre studenter, hverdagen deres og hvordan de jobbet. Studentene var ambisiøse og jobbet lange dager på universitetet. Vi opplevde at de var svært dedikerte både til sitt eget og til vårt prosjekt.

Med støvler og kjeledress på verdens største fiskemarked

Utover å jobbe på universitetet fikk vi mulighet til å besøke Toyosu marked. Dette er ansett til å være verdens største fiskemarked. Her fikk vi, sammen med vår veileder Eva Falch, en ekstraordinær personlig omvisning på det enorme markedet. Vi var heldige siden vår professor fra TUMSAT hadde gode kontakter til nøkkelaktører på markedet, og vi var på plass på markedet kl. 03:00 på morgenen. Der var det allerede yrende liv med imponerende mye logistikk, trailere, trucker og forflytting av sjømat (inkludert levende arter). Like etter startet auksjoner og salg slik at sjømaten skulle bli tilgjengelig så fersk som mulig. Sjømatmarkedet var fullt av selgere og kjøpere av fersk sjømat. Vi var omgitt av sjømat, mennesker og spesialbiler med ulike råvarer eller

utstyr som skulle rundt om på markedet. Vi måtte virkelig se oss for da interntrafikken gikk i høy hastighet. Det var satt opp auksjoner for flere ulike typer sjømat hvor ulike distributører og forhandlere kunne legge inn bud på råvarene i ulike runder. Råvarene med best kvalitet ble solgt først. Makrellstørje (Blue-fin Tuna) var den desidert dyreste råvaren som ble solgt, men andre råvarer som kråkebollerogn, skalldyr, miniblekksprut og rogn fra ulike arter ble også auksjonert til høy pris.

Auksjonene foregikk på et eget «språk» som vi andre hadde problemer med å forstå. Det var en kombinasjon av håndtegn, ringing med bjeller og roping som nesten utviklet seg til sang. Auksjonen kunne være over på noen få sekunder. Det var en fascinerende prosess å observere, men var også forvirrende og vanskelig å følge med på.

Gjennom omvisningen fikk vi eksklusive møter med flere aktører som jobbet i ulike ledd i markedet og fikk viktig innsikt til oppgaven vår gjennom intervju med disse. Vi fikk flere timers omvisning og innblikk i administrasjonen av markedet, hvilken sjømat som ble distribuert, mengder og ble med og tok imot norsk laks. Vi fikk intervjuet ansatte om

Fra tunfiskauksjonen på verdens største fiskemarked – Toyosu, som vi var så heldige å få oppleve på nært hold.

“Vi var omgitt av sjømat, mennesker og spesialbiler med ulike råvarer eller utstyr som skulle rundt om på markedet.”

Kirsebærblomstringen i Tokyo var nydelig. Bildet ble tatt fra en fasinerende utendørs wrestlingkamp.

“Vår reise ga oss mye kunnskap som kan utnyttes i Norge.”

Oppstilling etter møte med Marianne Støren Berg fra Innovasjon Norge og Forskningsrådet som er spesialrådgiver for forskning, teknologi og høyere utdanning og lokalisert i Japan. Ellers på bildet er Eva Falch (veileder), Professor Shingo Matsukawa (TUMSAT), Tov Jonsson Berge og Kristoffer Einvik.

bærekraft og utnyttelse av restråstoff, noe som viste seg at de ikke hadde noe stort fokus på. Det var først og fremst salg og foredling av råstoffene de tok inn som hadde prioritet, så kunne de eventuelt jobbe med bærekraft rundt disse prosessene i etterkant. Vi fikk senere møte distributører som holdt til på den innerste delen av markedet, som var der det ble

liv etter at auksjonene var ferdige. Her ble mye av sjømaten fra auksjonene tilpasset og solgt videre eksempelvis til restauranter eller andre kjøpere. Vi fikk blant annet et møte med en detaljist på melke som visste tydelig hvilke kvalitetskrav som skulle til for å omsette melke på markedet. Her fikk vi mye god informasjon om hva de ser etter av kvalitet i melke, hvor blant annet farge, lukt og fyldig konsistens ble nevnt som de viktigste kvalitetsparametrene.

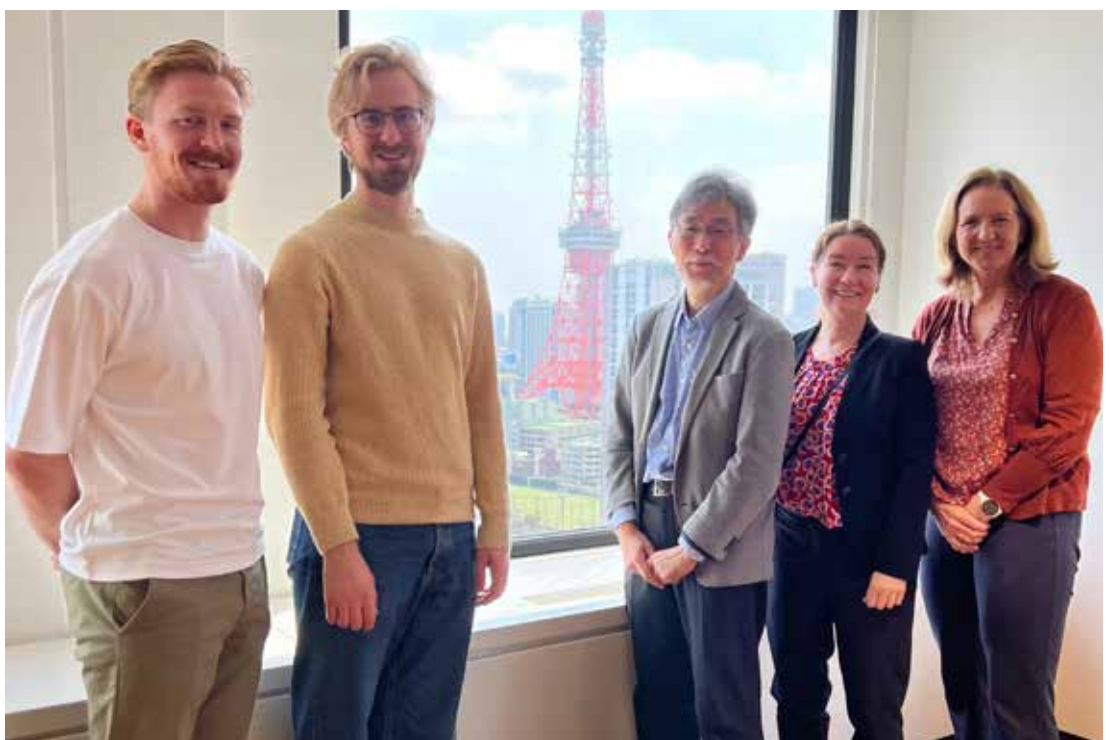
Men er melke godt og hva smaker det?

Senere i oppholdet fikk vi også smake på ulike typer melke. Blant annet smakte vi på rå torskemelke i en sushirett, kokt blåsefiskmelke i en suppelignende rett, og vi fikk smake på japanske fiskeboller med melke. Vi synes alle rettene var overraskende gode, hvor melken hadde relativt nøytral smak og en kremet og myk tekstur.

Påfyll av ny innsikt

Turen til Japan var veldig lærerik og utrolig nyttig for vår bacheloroppgave. Vi fikk innblikk i hvordan det er å være student i et annet land over en kortere periode. Selv om studentene der var ambisiøse virket det som de hadde det gøy utenom studiene.

Underveis i oppholdet fikk vi også møte Marianne Støren Berg som representerer Innovasjon Norge og Forskningsrådet i Tokyo. De jobber med å knytte sammen norsk og japansk næring og akademia. Sammen med vår NTNU-veileder og en professor ved TUMSAT, diskuterte vi blant annet mulighetene

og nytten av utveksling, oppgaven vår og utdanningssamarbeid mellom Norge og Japan. Vår reise ga oss mye kunnskap som kan utnyttes i Norge. I tillegg fikk vi gode kontakter i Japan som kan være nyttige i fremtiden.

Smak av en annen kultur

Vi fikk også god innsikt i Japansk matkultur. Japanere er opptatt av god mat og mattradisjoner, hvor de blant annet anser det som viktig å utnytte mest mulig av råstoffene de har tilgjengelig. De har en annen preferanse på smak og tekstur enn oss i Norge. For eksempel er «slimete» og «gele-tekstur» svært populært, og det samme gjelder en kremete smak og tekstur. Melke innfrir noen av disse smaksprefransene. Japanerne var også veldig opptatt av ferskhet. Sammen med kunnskapen rundt kvalitet på melke, så er dette noe vi kommer til å ta med oss videre, og noe som vi fikk utnyttet i vår bachelor-oppgave.

Har melke en fremtid på det norske markedet?

Om melke kommer til å bli et produkt vi finner på

markedet i Norge er vanskelig å forutsi. Vi tror at Norge har mye å lære av Japan når det gjelder resursutnyttelse, men Japan har også en del å lære av Norge. Om fremtiden for melke i Norge sier studenten Tov Jonsson Berge - «De gangene vi har nevnt prosjektet vårt, så ser de fleste veldig skeptiske ut. Fåtalet av de vi har snakket med ønsker å smake på torskemelke, og det virker som at det blir vanskelig å motivere norske forbrukere til å spise melke. En smart taktikk kan kanskje være å trekke frem at melke er sunt og inneholder næringsrike stoffer». Kristoffer Einvik er enig i dette - «Vi var litt skeptiske selv når vi skulle spise det, så vi tror at det bør jobbes videre med måten råstoffet presenteres for forbrukere i Norge. Kanskje det bør introduseres som en ingrediens i et produkt før det kan bli populært som en hovedrett». Selv om Japan bruker mer restråstoff som mat enn vi gjør i Norge, så var det og tydelig at flere unge mennesker i Japan spiser mindre sjømat og mer kjøtt enn før. Dette er en trend vi også ser i Norge, noe som kan bety at videre samarbeid innen utnyttelse av restråstoff mellom nasjonene kan være nyttig for å kunne snu denne trenden.

“Selv om Japan bruker mer restråstoff som mat enn vi gjør i Norge, så var det og tydelig at flere unge mennesker i Japan spiser mindre sjømat og mer kjøtt enn før.”

Collector Bank har skiftet navn til Norion Bank

Collector Bank har skiftet navn til Norion Bank, og tilbyr samme gode finansieringsløsninger mot bedrifter som før. Norion Bank er en nordisk finansieringsbank og et godt supplement til tradisjonelle storbanker. Banken har spesialisert seg på finansieringsløsninger for middels store bedrifter og eiendoms selskaper. Det banken tilbyr er bedriftskreditter, eiendomslån og fakturakjøp. I Norge har banken meget god erfaring på bedrifter innen sjømat næringen. Norion Bank (tidligere Collector Bank) ble grunnlagt i 1999 og har kontorer i Oslo, Göteborg, Stockholm, Helsingborg og Helsingfors. Norion Bank AB er notert på Nasdaq Stockholm.

Ann-Christin Carlsen
Portfolio and Office Coordinator
ann-christin.carlsen@norionbank.no
+47 93 22 13 35

Øystein Kroken
Senior Client Executive
oystein.kroken@norionbank.no
+47 91 63 57 39

www.norionbank.no

Foto: Smølpigart Studios, Anna Rostrom

Norges tredje største eksportvare, Norsk sjømat!

Norge med sine naturgitte fortrinn er verdens nest største eksportør av sjømat, kun Kina er større, og deretter kommer faktisk Vietnam.

TEKST: PER SANDBERG, FREELANS OG TIDLIGERE FISKERIMINISTER

Per Sandberg, freelans og tidligere fiskeriminister

Det er nå snart seks år og syv fiskeriministere siden jeg gikk av som fiskeriminister. Min tid i statsrådsstolen var det høy aktivitet og stort fokus på både fiskeri og havbruk. Det lå til grunn at eksportverdien fra sjømatnæringen skulle fem-dobles frem til 2050, 500 milliarder i eksportverdi i 2050 skulle være oppnåelig. På tross av uenigheter var det enorm optimisme, hver dag møtte jeg næringer, personer og forvaltningsinstitusjoner som la frem planer for fremtidig vekst, både i økt produksjon, økt foredling, ny teknologi, forvaltningskunnskap, strukturer og forskning. Det var en glede å være fiskeriminister, selv om det var noen tøffe tak også. Med folkemøter langs kysten fikk jeg virkelig møte folket og næringen, og det manglet

ikke på ramsalt kritikk for den minste endringen jeg foretok, eller foreslo, museumsvoktere tok i bruk de skarpeste formuleringene i skuffen, men, det var uansett, den beste perioden i min politiske karriere. Og, jeg har ikke registrert noe revers av endringer under min tid som statsråd. Men, den største kampen i tiden som fiskeriminister var imidlertid å stanse Finansdepartementets daglige sug etter å pålegge næringen nye skatter og avgifter. Jeg husker med skrekk de krav og forslag Finansdepartementet la frem i budsjettmøte, når havbruksfondets fordeling skulle vedtas, når auksjonsprisen på økt MTB-volum skulle fastsettes. Eller forslaget til grunnrente som Finansdepartementet i skjul hadde jobbet med i alle år. Jeg satte imidler-

Foto: © Johan Wildhagen | Norges Sjømatråd

tid min statsråd post til rådighet for andre, en slik skatt skulle ikke innføres med meg i posten. Det ble det heller ikke, men Finansdepartementet, Regjeringen og Stortinget lykkes jo senere dessverre. Når jeg hører Finansministeren forsvare denne meningsløse skatten blir jeg rimelig irritert, sitat: «Det blir mindre velferd hvis man ikke beskatter oppdrettsnæringen hardere», uttaler Finansministeren på inn- og utpust, en innøvd frase som Finansdepartementet har trenet Finansministeren på å gjenta til det kjedsommelige. Og, det er selvfølgelig feil, ja man kan tillate seg å si det er løgn. Men hvis man legger et slikt useriøst argument til grunn, kan man lett argumentere med at man må fjerne subsidiene til norsk landbruk, det blir rett å slett mindre velferd av slike subsidier.

I all ydmykhet vil jeg derfor tillate meg å spørre om, får Norges nest største og viktigste eksportnæring, i fremtiden, den nødvendige oppmerksomhet og politiske handlekraften som kreves?

Svaret er, absolutt ikke. Mange fine floskler serveres, man vil legge til rette for vekst, arbeidsplasser, verdiskaping og eksportinntekter. Ambisjonene mangler ikke, men de står ikke i stil til handlekraft og vilje. Det ser forlokkende ut med nye rekorder for eksport av norsk sjømat som gir store inntekter til kommuner og stat, politikere går i hvilemodus når de ser tallene, men store deler av dette har helt andre årsaker enn vekst i produksjon. Næringen kan ikke tillate seg noe hvileskjær. Og, kjenner jeg Finansdepartementet rett, ruger de på nye skatter og avgifter når de registrerer milliardene.

Siden jeg som statsråd innførte trafikklyssystemet, havbruksfondet og auksjon på MTB-volum, har det ikke vært noen nevneverdig vekst i oppdrettsnæringen. Og, en ventet Havbruksmelding kommer mest sannsynlig ikke før etter Sttingsvalget 2025, kanskje med virkning etter 2-3 år, hvis det overhodet kommer tiltak som vil bidra til økt vekst. Hadde det vært politisk vilje og mot, ville man selvfølgelig tatt nødvendig grep uten å vente på byråkratenes ineffektive jobbing med en melding. Næringen fortjener politikere som tør, ikke politikere som kun skyver utfordringene til etter valg, eller neste valg.

«Aldri har så mange jobbet så mye for så lite», sitat

fra Thorvald Tandenes leder innlegg som gjelder Sttingsmelding 7, som i Norsk Fiskerinæring nr 1. 2024 fikk den strålende tittelen, «Tilbake til start». Det er snart 2,5 sttingsperioder, og ni statsråder siden opprettelsen av Eidesen-utvalget, inkludert meg selv, jeg er opprinnelig trist fordi jeg ikke fullførte og fikk lagt frem en kvotemelding, inkludert strukturendringer. Ni år med sysselsetting av byråkrater som siterer seg selv, år etter år, og legger frem det som Stortinget ønsker, noe som kun «kan skape flertall», et flertall der ingen er fornøyd, uten politisk handling.

Endringen i Norsk fiskeripolitikk fra en gjennomsyret næring av subsidier og detaljstyring til en selvstendig næring har vært en suksess, norsk forvaltning av ressursene har vært en suksess. Men, vil historien videreføre suksessen, vil status qua «skape vekst og nye arbeidsplasser»? Nepp. Med Regjeringer uten sidestykke i sin iver etter nye statlige inntekter (skatter/avgifter), og offentlige reguleringer er det mer sannsynlig at veksten og innsatsen vil avta. En ineffektiv flåte og kvotestruktur likeså. Ja, dette handler om folkets ressurser, som en del av folket vil jeg kreve at aktørene, strukturene og eierskapet er innordnet på en slik måte at mine ressurser gir mest mulig avkastning.

Regjeringen, Fiskeriministeren trenger absolutt ingen melding eller utredning, små grep kan gi gode resultater. Som statsråd fjernet, endret og justerte jeg flere «hindringer» til det beste for næringen, til enorme protester fra organisasjoner, politikere og interesser langs kysten. Ja, det gikk så langt at opposisjonen ville endre maktfordelingen mellom Storting og Regjering for å stanse meg. Jeg har ikke noe behov for noen «skryteliste», men eksempler på handlekraft på tross av enorm motstand fikk jeg vedtatt en forenkling av kvotesystemet, som faktisk ble gjennomført, men selvfølgelig fjernet nå av sittende regjering. Jeg fjernet Fylkesbindingene, på tross av enorme protester, jeg åpnet for større fleksibilitet i fartøyutforming (blant annet økning i lasteromsbegrensningen), under enorme protester, jeg fikk også inn oppmykninger i pliktssystemet, men trakk hele saken da Stortinget ikke fant noen enighet. Poenget mitt er som sagt, ingen skryteliste, men rett å slett påpeke at det finnes politisk handlingsrom, hvis man tør, man trenger ikke å vente på den byråkratiske kvernen.

“Får Norges nest største og viktigste eksportnæring, i fremtiden, den nødvendige oppmerksomhet og politiske handlekraften som kreves?”

“Hadde det vært politisk vilje og mot, ville man selvfølgelig tatt nødvendig grep uten å vente på byråkratenes ineffektive jobbing med en melding.”

Har du sterke meninger? I denne spalten kan du også få gi utløp for dine synspunkter på aktuelle saker for sjømatnæringa. Ta kontakt med redaksjonen på: post@sjomatbedriftene.no

FIAS

Fiskerinæringens Innkjøpsselskap AS (FIAS) ble etablert i 1994. Vi arbeider for å gi våre aksjonærer de beste prisene i markedet på en rekke ulike produkter og tjenester.

Selskapet har i dag 4000 aksjonærbedrifter fra små og store bedrifter i fiskerinæringa.

FIAS har avtaler med følgende samarbeidspartnere:

TESS TEKNISK FAGHANDEL Slinger, drift- og vedlikeholdsprodukter	if... if... Skadeforsikring Forsikringer	TOOLS Maskiner og vedlikehold	Netpak Flexible filmer og vakuumposer for næringsmiddelindustrien	FORMUE Økonomisk rådgivning	telenor Telefontjenester	ahlsell VA, VVS, Elektro, Verktøy, Drift, Verneutstyr, Arbeidsklær
ei Kontor-, lager- og verkstedinnredning	Nordea Pensjon	solar Elektro-materiell	NorEngros Totalleverandør på emballasje og rekvisita	NIPPON GASES The Gas Professionals Gassprodukter	Lyreco Rekvisita	NorTekstil Leie og vask av arbeidstøy
RS Drift og vedlikeholdsrekvisita	eurofins Analysetjenester	Fjordkraft Mer for pengene Energiløsninger	VARTDAL PLAST Emballasjeprodukter	ettiketto Etiketter	mal proff Industrimaling	MPACK Maskiner og emballasje
skala Rekvisita og driftsmateriell	Rentokil Ekspert på skadedyrkontroll Skadedyrbekjempelse	nopla Plastemballasje	DS Smith Bølgepapp	SERVICES GROSSISTENE Fullsortiment grossist	Anticimex FØREBYGGE OG BEVARE Næringsmiddelhygiene og skadedyrbekjempelse	Verified Digitale signeringsløsninger
Haagensen Plast AS Plastemballasje	POWER BEDRIFT Elektriske artikler B2B	FIAS Gaveesker for laks og ørret	PELIAS Skadedyrbekjempelse	personalhuset Rekruttering	Nautilus Sjø Sikkerhetsstyringsystemer og andre tjenester	ON & OFF bemanning Bemanning
tia Forbedrer innemiljø ULTIMA INNMILJØ, DET PÅ KURS	ECOLAB Rengjøringsmidler, maskiner og utstyr	AZETS Regnskap og rådgivning	ManpowerGroup Rekruttering og bemanning	RANHEIM PAPER & BOARD Massivpapp	TRAVELNET REISEVAREHUSET Reisebyråttjenester	mabs Emballasje AS Labutstyr og emballasje
HYGIENE GRUPPEN Næringsmiddelrenhold	plus Office Bransjetilpasset HMS-løsning	THON HOTELS Hotell	ISOPILOTEN Mattrygghet, kvalitet og HMS	EMPAKK Emballasje og maskiner	RETURA Bærekraftig gjenvinning over hele landet	el-watch Trådløse IoT-sensorer
Kartonage bærekraftig emballasje Kartongemballasje	IVAR Hølte AS Emballasje og lab-utstyr	MYHRVOLD INDUSTRI MYHRVOLD-GRUPPEN Utstyr til næringsmiddelbransjen	sikker MAT Ulike kvalitetskurs og tjenester	KATRIN Papir, tærk og dispensere	SVEA Finansiering, fakturering, inkasso	OPTION ALWAYS ON IT-løsninger for skip
Aquatiq CHEMISTRY Konsulenttjenester, kjemi og vaskemiddel	ABC Arne B. Corneliusen AS Krydder, stivelse og hjelpestoffer	/OPTIMERA/ Montor Festemateriell og byggevare	LAB forum Analysetjenester	SYSTEMKJØP Mat og drikke	avonova Bedriftshelsetjeneste	NORDIC CHOICE HOTELS Overnatting
norwegian Flyreiser	Scandic Hotell	SGS Analysetjenester	BOKKEN Leverandør til næringsmiddelindustrien	Norion Bank Finansielle tjenester	CIRCLE K Gassolje, strøm og energi	de digital etikett Digitale etiketter
Felleskjøpet Ensileringsprodukter	avantor delivered by VWR Forbruksvarer, kjemikalier og rekvisita	Jetpak Markedets raskeste dør-dør tjeneste	Kinnarps Møbler og innredning	Reflex Etikett Etiketter og emballasje	IDE HOUSE OF BRANDS Profilprodukter og Konseptutvikling	Røde Kors Førstehjelp Kurs og førstehjelpsutstyr
		Cowab Lager og logistikk	Canon Printer-tjenester og dokumenthåndtering	preem Drivstoff		

Ansatte i FIAS-bedrifter og medlemmer i Norges Fiskarlag kan nå også benytte disse avtalene.

TRAVELNET REISEVAREHUSET Reisebyråttjenester	norwegian Flyreiser	Scandic Hotell	if... if... Skadeforsikring Forsikringer	NORDIC CHOICE HOTELS Overnatting	THON HOTELS Hotell
---	-------------------------------	--------------------------	---	--	----------------------------------

Bli med oss du også! – Mer info: www.fiasinnkjop.no

labforum.no

Analysjetjenester, kurs og rådgivning

- Næringsmidler
- Vann
- Mikrobiologi
- Fiskehelse
- Hygiene
- Inneklima
- Miljø
- Holdbarhetstester
- Renholdskontroll

Labforum er 20 år i 2024 og består i dag av 20 medlemslaboratorier som i 20 år har levert analysjetjenester og lokal beredskap til distriktene i Norge.

Leverandør av
analysjetjenester til
FIAS medlemmer

Norges største
laboratorienettverk

KOMPETANSE • SERVICE • BEREDSKAP

Superfrysing av fisk og skalldyr

- Fersk kvalitet på fryste produkter
- Muligheten til å nå nye markeder
- Lavere fotavtrykk på produktene
- Rask innfrysing på 10-12 minutter

Vi har fryseløsninger som er tilpasset alle produkter, og både kontinuerlige og batch-produksjoner.

For mer informasjon om superfrysing, kontakt Thomas Juve på:
thomas.juve@nippongases.com eller ring +47 481 97 199

Mer av det som IKKE FUNGERER?

TEKST: MAIKEN JOHNSEN, KLYNGELEDER COD CLUSTER. FOTO: ROBIN KJØLÅS KRISTENSEN

“To av de tiltakene som faktisk er iverksatt, ferskfiskordningen og levendebonus, står under konstant press for å bli fjernet.”

“Ikke hold på med politisk selvpining – ikke lov noe, dersom dere ikke har til hensikt å gjøre noe”, sa Arne E Karlsen, daglig leder i Gunnar Klo AS, fra scenen under Blå Uke i Bodø i mai. Deretter listet han opp alle de 12 utredningene som har blitt laget de siste 12 årene; en for hvert år. Som ikke har blitt fulgt opp i realpolitikk. Enstemmige råd fra ekspertgrupper har ikke blitt fulgt.

Utviklingen i fiskerinæringen de siste 30 årene har vært formidabel – på flåtesiden. Audun Iversen i Nofima viste i sin presentasjon på Blå Uke at mens lønnsomheten på flåtesiden har økt jevnt og mye, har industrien ligget med et resultat på null/minus i hele samme periode.

Fra samme scene sa Fiskarlaget seg godt fornøyd med den nye kvotemeldingen, og videre at de er for sameksistens og samhandling med alle andre som ønsker å bruke havet - så lenge det ikke på noen måte påvirker dem.

Sameksistens må til for at vi skal overleve langs den harde kysten vår. Vi har en lang historikk i å hjelpe hverandre til å eksistere og ja, det har bølget frem og tilbake i maktforholdet mellom aktørene. Men

i det moderne Kyst-Norge er det nå en vedvarende skjevhet laget og opprettholdt av styresmaktene våre. Uansett farge på regjeringer, har vi de siste tiårene knapt sett noen reell politisk vilje til å styrke industriens kår, til å sette makt bak de uttalte ambisjonene om å skape flere helårige arbeidsplasser langs kysten. To av de tiltakene som faktisk er iverksatt, ferskfiskordningen og levendebonus, står under konstant press for å bli fjernet.

Hva gjøres fra politisk hold? Jo, det settes ned et utvalg for å lage en NOU eller rapport, som uten unntak umiddelbart etter overrekkelse blir lagt i en skuff. Som nevnt over; 12 rapporter på 12 år!

Den siste som kom 8. mars 2022, den såkalte Bearbeidingsrapporten, inneholdt 32 helt konkrete tiltak som uten mye omregulering eller annet styr kan iverksettes. Bjørnar Skjæran sa han skulle implementere den i kvotemeldingen. Kanskje tok han rapporten med seg til Lurøy da han gikk av, for da Cecilie Myrseth lanserte kvotemeldingen, var det knapt ett ord om industrien i den. De tiltakene som var tatt inn fra Bearbeidingsrapporten ble i det store bildet avvist. Og hun sa det rett ut da kvotemeldingen ble presentert: meldingen ville bli for kompleks

dersom en også skulle bygge inn hensynet til industrien - slik at det skal følges opp senere.

Om vi skulle være så heldig at vi fikk en fiskeri- og havminister som faktisk har tenkt å sette makt bak de uttalte fiskeripolitiske ambisjonene, sitter vedkommende sannsynligvis ikke lenge nok i posisjonen til å kunne gjøre noe. Stolleken som foregår i fiskeridepartementet, er kanskje også et bilde på hvor lite viktig denne næringen er i det politiske systemet.

Som følge av klart uttalte politiske ambisjoner er vi nå godt i gang med å reetablere torskeoppdrett som en ny vekstnæring på kysten. Et statlig støttet avlssprogram har gått gjennom 20 år og har avlet frem torsk som er i god kondisjon, som vokser godt, som er motstandsdyktig mot sykdom og som er blitt domestisert.

Likevel velger myndighetene å unnlate å behandle søknader om nye lokaliteter. Full stans i søknadsarbeidet ble innført uten forvarsel fra Mattilsynet i mars. Næringen inviterte til dialog, men disse henvendelsene ble ikke engang besvart. Vår ferskeste Fiskeri- og havminister Marianne Sivertsen Næss kunne heller ikke love at det skulle bli noen fortgang i prosessen jf. intervju i Intrafish 13. mai. I juni kom Mattilsynet ut med nye retningslinjer for behandling av etableringssøknader om torskeoppdrett. Tre måneders full stans i behandlingen har satt næringen unødvendig langt tilbake og bidratt

til en saksrestanse som allerede var altfor stor hos våre beslutningstakere. Imens har vi en dynamisk næring som er avhengig av offentlige godkjennelser på en rekke områder for å kunne utvikle seg. Markedet har tatt imot oppdrettstorsken med åpne armer som et tillegg til villfisken for helårlig tilgang av et utmerket norsk råstoff. Men det er begrenset hvor lenge næringen kan holde på i den skala som den nå er tvunget til å drive.

Dette er ikke god fiskeripolitikk! Dette er ikke god næringspolitikk! Dette er ikke god distriktpolitikk! Dette er ikke god nordområdepolitikk!

De partiene som faktisk har en uttalt fiskeripolitikk, sier alle at de skal jobbe for mer helårlig aktivitet i fiskerinæringen langs kysten. Og det har også alle regjeringer gjort de siste 20-30 årene. Når skal politikerne skjønne at man må ha med seg hele verdikjeden for å bygge kystsamfunn? Det har vært noen svært gode år for flåteleddet samtidig som fiskeindustrien ikke har hatt muskler til å utvikle seg videre. Den positive utviklingen som har skjedd i helårige arbeidsplasser på land, og som bygger kystsamfunn, er nesten utelukkende i oppdrettsnæringen. Og de har tilgang på råstoff hele året.

Trenger vi en ny industrimelding? Nei, vi trenger politisk evne og vilje til å levere på konkret handling for å nå ambisjonene. Ikke mer retorikk, – men aktiv politisk handling.

Maiken Johnsen, daglig leder av Cod Cluster.
Foto: Haakon Dueland/
Egga Utvikling

“Stolleken som foregår i fiskeridepartementet, er kanskje også et bilde på hvor lite viktig denne næringen er i det politiske systemet.”

MØT OSS PÅ NOR-FISHING 2024

20.-22. august

Under hele messen treffer du oss på **stand A-145**

Velkommen

SJØMATBEDRIFTENE

SJØMATBEDRIFTENE STYRKER LAGET:

– Johann Martin Krüger er ansatt som rådgiver for næringspolitikk og kommunikasjon

Johann Martin Krüger har startet i den nyopprettede stillingen som rådgiver for næringspolitikk og kommunikasjon i Sjømatbedriftene. Tross sin unge alder har han opparbeidet seg stor politisk kompetanse gjennom sine verv i Unge Høyre, og Nordland Høyre. I dag er han vararepresentant til Stortinget. I tillegg er han vokst opp i næringen og har opparbeidet seg stor innsikt og kunnskap om sjømatnæringen.

TEKST: KJETIL HESTAD, SJØMATBEDRIFTENE

“Noe av det som gir meg mest energi er å møte, snakke med og bistå næringslivsaktører som er stolt av det de gjør, og ønsker å utvikle sin bedrift og sitt lokalsamfunn.”

Administrerende direktør i Sjømatbedriftene, Robert H. Eriksson, er svært glad for å ha fått Johann Martin om bord for å bli en del av team hos Sjømatbedriftene.

Stillingen som rådgiver for næringspolitikk og kommunikasjon er en nyopprettet stilling. Sentrale oppgaver i arbeidshverdagen vil innebærer kontakt med næringsaktører, politikere på alle nivå: regjering, storting, regionalt og lokalt, i tillegg til media og andre relevante organisasjoner. Sammen med bransjeutvalgene, de faglige lederne innen bransjeområdene, og administrerende direktør, vil Krüger få en sentral rolle i å utvikle næringspolitiske løsninger for å sikre gode og forutsigbare rammevilkår for sjømatnæringen.

- Kampen om oppmerksomhet blir bare tøffere og tøffere. I tillegg ser vi at de store slagene, de siste årene, og i årene som kommer vil handle om å sikre sjømatnæringen næringspolitiske rammevilkår som bidrar til økt lønnsomhet og konkurransekraft. Johann Martin vil være et perfekt tilskudd for å gi Sjømatbedriftene økt kraft og kapasitet for å lykkes i enda større grad innen det næringspolitiske, samt å gjøre organisasjonen til et enda sterkere bindeledd mellom våre medlemmer og myndighetene, sier administrerende direktør i Sjømatbedriftene Robert H. Eriksson.

Den ferske næringspolitiske rådgiveren i Sjømatbedriftene kommer fra stillingen som konsulent i Nordaførr Kompetanse AS. Der startet han i 2022 etter at han hadde fullført sin Mastergrad i Rettsvitenskap fra Universitetet i Tromsø.

- Jeg setter stor pris på tiden jeg fikk i Nordaførr. Det var to lærerike år hvor arbeidshverdagen bestod i å

bistå kundene med regulatorisk og politisk bistand, kommunikasjon, utarbeidelse av presentasjoner, organisasjonsutvikling, utarbeidelse av kontrakter, strategi og annen kommersiell bistand. Her fikk jeg bygget meg en bredere erfaring, samtidig som jeg fikk tatt i bruk kompetansen fra både utdanningen og politikken, sier Johann Martin Krüger.

Norsk Sjømat har snakket med flere som kjenner Johann Martin godt. De beskriver han som en pliktoppfylgende, lærevillig og ambisiøs lofotværing. Tross sin unge alder så omtales han som «voksen» og moden i forhold til alderen. Tidligere kollegaer opplever han som trygg, sporadisk morsom, og en tillitsvekkende person.

- Dette var rosende ord som varmet. Det er så det blir nesten for meget. Jeg har alltid vært glad i å jobbe med andre mennesker. Jeg har alltid hatt et ektefølt og brennende engasjement for kysten, og næringslivet langs den. Noe av det som gir meg mest energi er å møte, snakke med og bistå næringslivsaktører som er stolt av det de gjør, og ønsker å utvikle sin bedrift og sitt lokalsamfunn, sier han.

Johann Martin forteller at etter han startet med jusstudiene kom også interessen raskt for fiskeriforvaltningsrett, og hvor han skrev masteroppgaven om teknologibruk i fiskeriforvaltning. Han forteller videre at han i tiden hos Nordaførr Kompetanse fikk gleden av å utvikle kompetanse på havbruksrett hvor han blant annet var med og bisto kunder i utviklingen av det nye regulatoriske regimet for havbruk til havs sammen med Nærings- og fiskeridepartementet.

- Ekstra hyggelig blir det å kunne få fortsette å jobbe opp mot denne bedriften da det viser seg at de er medlemmer i Sjømatbedriftene, sier han.

Hvorfor Sjømatbedriftene?

Norsk Sjømat er nysgjerrig på hva som gjorde at han tente på akkurat denne jobben hos Sjømatbedriftene og valgte å sette snuten sørover fra Tromsø til Trondheim?

- Da jeg så stillingsutlysningen tenkte jeg at den var som skrevet for meg. Det var rett og slett en drømmejobb. Her får jeg muligheten til å bli med å forme Norges viktigste fremtidsnæring i nært samspill med næringsaktørene, dyktige tillitsvalgte og kunnskapsrike ansatte i organisasjonen. Jeg får rett og slett holde på med alt som gir meg energi i hverdagen, sier han.

Krüger forteller videre at han har stortrivdes i Tromsø og hos sin tidligere arbeidsgiver. Han forteller videre at han og samboeren har hatt et ønske om å flytte til Trondheim etter hvert for å være nærmere hennes familie.

- Da muligheten om stillingen hos Sjømatbedriftene kom var det ikke noe å tenke på, da var det bare å gå all inn. Jeg kjenner på at jeg er klar for nye inntrykk og utfordringer, legger han til.

Ved siden av studiene og til dels jobb har han vært svært aktiv innen politikk, og er for tiden vararepresentant på Stortinget for Nordland. Han har en fortid med tillitsverv i Unge Høyre både nasjonalt og regionalt.

- Gjennom mitt politiske engasjement har jeg opparbeidet meg et nettverk i politikken, i offentlig- og privat sektor. I tillegg har jeg opparbeidet meg erfaring innen kommunikasjon både internt i politiske beslutningsorganer, og eksternt i ulike medier. Dette er erfaringer jeg håper å få stor nytte av i min jobb for Sjømatbedriftene, og at dette kan komme både medlemmene og organisasjonen til nytte, sier han.

Administrerende direktør i Sjømatbedriftene, Robert H. Eriksson, følger seg trygg på at de har gjort et meget godt valg ved å ansette Johann Martin.

- Han imponerte meg stort under intervjuene. Han er kunnskapsrik, med en stor arbeidskapasitet og ikke minst fremstår som ambisiøs, både på egne vegne og på vegne Sjømatnæringen. Han har rett og slett en attitude som passer oss hånd i hanske. Jeg er overbevist om at han vil bli en stor ressurs for Sjømatbedriftene og våre medlemmer, avslutter Eriksson.

Johann Martin Krüger er ansatt som rådgiver for næringspolitikk og kommunikasjon hos Sjømatbedriftene.

“Gjennom mitt politiske engasjement har jeg opparbeidet meg et nettverk i politikken, i offentlig- og privat sektor.”

For at du skal være best mulig forsikret, spør vi ekspertene om råd.

Vi skal ha Norges beste forsikringer for fiskerinæringen.
Derfor er det helt naturlig for oss å søke råd hos de som
kan mest om bransjen – de som jobber der.

If og Sjømatbedriftene har samarbeidet om å skreddersy forsikringer for medlemmer av
Sjømatbedriftene i mange år. Velger du If, kan du derfor være helt trygg på at forsikringen din
er laget sammen med noen som virkelig kjenner hverdagen din.

I samarbeid med:

SJØMATBEDRIFTENE

Hval

Lett stekt hval med sesam, ingefær, gressløk og tomater fra Hanasand.

Laget av kokk Øyvind Næsheim på Deja Vu i Stavanger.

Ingredienser:

Ingefær julienne
Gressløk i 4 cm staver
Hvitløkspuré
Sesam frø

Sesam olje

20 ml japansk sesam olje
200 ml oliven olje

Sitron soya

30 ml soya saus
20 ml sitron jus

Framgangsmåte:

Skjær hvalen i sashimi skiver, topp med litt hvitløkspuré,
3 stk ingefær julienne, 3 stk gressløk.

Varm opp sesam olje til røykepunktet og hell over
varm sesam olje så hvalen blir så vidt kokt på toppen.

Hell over sitron, soya og dryss på sesamfrø.

Topp gjerne med cherrytomater
fra Hanasand.

**SMAK AV
KYSTEN**

MPACK AS

– en innovativ og seriøs utfordrer på leveranser av bærekraftige emballasje- og maskinløsninger til norsk sjømatnæring

MPack AS leverer maskiner og emballaseløsninger til norsk næringsmiddelindustri, og er kjent for sin innovative tilnærming til pakking og bærekraftig beskyttelse av produkter. Selskapet har etablert seg som en ledende aktør på markedet, og tilbyr et bredt spekter av maskiner og emballeringsløsninger.

TEKST: BJØRN BERGUM OG THOMAS LAUNER, MPACK AS. FOTO: VARIOVAC GMBH

“MPack AS tilbyr et omfattende utvalg av emballasje-produkter.”

Grunnlagt på begynnelsen av 2000-tallet, har MPack AS raskt vokst fra en liten oppstartsbedrift til en betydelig aktør. Med fokus på kvalitet og kundetilfredshet arbeider MPack tett med kunder for å designe emballaseløsninger som møter de stadig strengere kravene til miljøstandarder.

MPack AS tilbyr et omfattende utvalg av emballasje-produkter, inkludert:

- 1. Resirkulerbare:** alternativer som bidrar til å redusere miljøpåvirkningen.
- 2. Plastemballasje:** Innovativ løsninger som minimerer bruken av materialer uten å kompromittere på styrke og funksjonalitet.
- 3. Spesialtilpassede Løsninger:** Skreddersydde

emballaseløsninger som er tilpasset kundens spesifikke behov og produktkrav. Som for eksempel K10 film, monofilmer, med særlig fokus på fiskeri.

MPack AS leverer et bredt utvalg av maskiner for næringsmiddelindustrien og har løsninger til alt fra små bedrifter til store industribedrifter.

- **VARIOVAC dypttrekkere:** For vacuumpakking, MAP og skin, fleksibel og stiv underbane.
- **SEALPAC skålpakkere:** Prefabrikerte beger eller pappbrett for pakking av produkter i MAP eller skin. Fleksible maskiner med kort omstilling mellom produkter/forpakkingsløsninger.
- **FUJI Flowpack-maskiner:** For innpakking av

produkter i plastfilm med kontinuerlig filmflyt. Fleksible løsninger og ideelle maskiner for reduksjon av plastforbruk.

• VEMAG porsjonering og forming

Disse maskinene fra MPack AS er kjent for sin pålitelighet, brukervennlighet og høye kvalitet. Selskapet tilbyr også tilpasning av maskiner for å møte spesifikke kundebehov, samt omfattende støtte og vedlikeholdstjenester for å sikre optimal drift og lang levetid på utstyret.

MPack vil under NorFishing vise deres VARIOVAC Primus dyptrekker, konstruert i en ren og robust utforming for hygienisk desig, kompatibel med resirkulerbar emballasje så som fiberbasert (papir) og monomaterialer. Kom innom for en hyggelig fagprat.

Du finner MPack på **stand A-145** under Nor-Fishing. Der viser de også maskin og emballasje.

mpack.no

MPACK

“Disse maskinene fra MPack AS er kjent for sin pålitelighet, brukervennlighet og høye kvalitet.”

Kjøp et årsabonnement

750,-

Norsk Sjømat er et magasin som kommer ut 6 ganger for året og som tar for seg viktige tema innen fiskeri, leverandør og havbruksindustrien.

Magasinet gir deg en god måte å holde deg oppdatert om de viktigste sakene innen denne næringen.

Send e-post til
Post@sjomatbedriftene.no

Besøk vår nettside
www.sjomatbedriftene.no

NORSK SJØMAT

FIAS vil tilby e-læringskurs til sine bedrifter

Opplæring av ansatte er viktig for alle bedrifter som håndterer sjømatprodukter. I dag skal alle ansatte, nyansatte og ferievikarer ha en slik opplæring og denne skal kunne dokumenteres i henhold til ulike kvalitetsstandarder. Utvikling av teknologi for sjømatforedling er stadig i utvikling og dette stiller krav til alle som skal jobbe i sjømatindustrien. Få feil, smart jobbing og gode holdninger er god økonomi! Dette oppnår man ved en effektiv og god opplæring.

Hygiene og trygg matproduksjon

Formål

Kurset, *Hygiene og trygg matproduksjon*, gir en grundig gjennomgang av grunnforutsetningene som kreves for å sikre trygg mat i bedriften. Dette e-læringskurset vil kunne tilbys på flere språk etter behov og vil være tilpasset sjømat-bransjen.

Formålet med kurset er å gi deltakeren en god forståelse av viktige grunnforutsetninger og hvilken risiko som er knyttet til disse. Denne kunnskapen er nødvendig for felles forståelse av mattrygghet. Etter gjennomført kurs vil deltageren ha god forståelse av grunnforutsetninger og hvilken risiko de innebærer. Deltageren vil ha teoretisk og praktisk kunnskap om hygiene og vite hvordan man skal håndtere mat for å sikre trygg matproduksjon. Kurset vil også gi deltagerne kunnskap til å forstå bedriftens risikofaktorer.

Målgruppen for dette kurset er for de som er i daglig produksjon av fiskeprodukter i bedriften. Det er lagt fokus på kritiske punkter i fiskens verdikjede som i ett eller flere ledd skal håndtere et produkt som til slutt ender som mat til forbruker/kunde. Kurset krever ingen forkunnskaper.

Dokumentert opplæring:

Ved bestått e-læringskurs, vil deltageren kunne laste ned kursbevis som kan benyttes som dokumentasjon for bedriftens internkontroll.

I en utvidet løsning så kan man ha en rapporteringsløsning som gir full kontroll og oversikt over gjennomført opplæring i bedriften/organisasjonen.

Kursets innhold

- Modul 1 – Hva er hygiene og mattrygghet?
 - Modul 2 – Internkontroll og HACCP
 - Modul 3 – Farer
 - Modul 4 – Grunnforutsetninger
 - Modul 5 – Temperaturkontroll
 - Modul 6 – Opplæring
 - Modul 7 – Produksjonshygiene
 - Modul 8 – Personlig hygiene
 - Modul 9 – Utstyr, bygg og skadedyr
 - Modul 10 – Kvalitets- og sporingsrutiner
- Eksamen

Annen info

Det er kontrollspørsmål mellom hver modul.
Du kan starte og stoppe kurset som du vil og ta det i flere biter.
Kurset starter der du stoppet forrige gang.

Kontakt FIAS:

post@fiasinnkjop.no
Frode Kvamstad
Mobil: 970 43 974

FIAS – Fiskerinæringens Innkjøpsselskap AS

Alle sjømatbedriftene i Norge kan bli aksjonær i FIAS, som forhandler innkjøpsavtaler på vegne av aksjonærene. I dag er det vel 4000 bedrifter som kan handle gjennom avtalene.

For mer informasjon: www.fiasinnkjop.no

FIASNYTT er en informasjonsplass for samarbeidspartnerene til FIAS

Eget FIAS-kull våren 2025

I mai 2024 lanserte Eurofins Food & Feed Testing Mattrygghetsskolen, et unikt utdanningstilbud for alle ansatte i næringsmiddelindustrien. I samarbeid med FIAS settes det nå opp et parallelt kursprogram rettet mot fiskeindustrien. Mattrygghetsskolen er Norges første eksterne utdanningstilbud som kvalifiserer kandidater til stillinger innen kvalitetsarbeid og mattrygghet.

Målgruppe

Programmet er spesielt utformet for virksomheter som ønsker å investere i egne ansattes utvikling for å styrke virksomhetens mattrygghet. Ved å delta i dette programmet, får medarbeiderne en unik mulighet til å tilegne seg

både praktiske ferdigheter og formell kompetanse som er direkte relevant for deres daglige arbeid innen kvalitets- ledelse.

Programmet er aktuelt for deg som ønsker deg eller allerede innehar en stilling som kvalitetsmedarbeider, kvalitetskoordinator eller kvalitetsleder med ambisjoner om en karriere innen kvalitetsledelse.

Virksomheter, som ønsker å utvikle egne medarbeidere til denne typen stillinger, kan gjennom dette utdanningstilbudet på en enkel måte gi disse en praktisk og formell utdanning som er spesielt tilpasset behovet.

Programmet passer for alle som ønsker å jobbe med kontinuerlig forbedring og bidra til å styrke virksomhetens mattrygghet. Det vil være et stort fortrinn å ha vitnemål fra Mattrygghetsskolen på din CV!

Påmelding: eurofins.no/MTS/FIAS

Tlf: +47 480 66 771

foodconsulting@ftn.eurofins.com

MEOS for Q3 2024

Siden 2003 har vi spurt et representativt utvalg norske virksomheter om hva slags ansettelsesplaner de har for kvartalet vi går inn i. Våre målinger har vist seg å stemme godt med hva som faktisk skjer – for tredje kvartal ender barometeret på 22 %.

Om undersøkelsen

ManpowerGroups arbeidsmarkedsundersøkelse gjennomføres blant et representativt utvalg norske bedrifter hvert kvartal.

Arbeidsmarkedsundersøkelsen for tredje kvartal 2024 ble gjennomført mellom 1. og 30. april med 788 norske bedrifter som respondenter. Hver bedrift fikk spørsmålet: Hvordan forventer du at totalbemanningen i din bedrift vil endre seg i de tre månedene til september 2024 sammenliknet med nåværende kvartal?

Feilmarginen i undersøkelsen er +/- 3,5 prosentpoeng.

Undersøkelsen er en del av ManpowerGroups globale arbeidsmarkedsundersøkelse ManpowerGroup Employer Outlook Survey, som har blitt gjennomført i over 50 år.

Les mer og se hele undersøkelsen på FIAS sin hjemmeside:
fiasinnkjop.no

Canon Norge AS – landsdekkende samarbeidspartner til FIAS-bedrifter

Canon er markedsledende innen bildekommunikasjon og dokumentbehandling for både konsument- og bedriftsmarkedet, og er en foretrukket leverandør av print og dokumenttjenester med over 40% markedsandel.

Produkt- og løsningsporteføljen omfatter alt fra foto, video, skrivere og skannere til multifunksjonsprodukter, større produksjons- & fotoskrivere for det profesjonelle markedet, samt innovative digitale løsninger og tjenester.

De har landsdekkende service og dyktige spesialister som sikrer at kundene får optimal kvalitet, produktivitet, oppetid og effektive arbeidsprosesser.

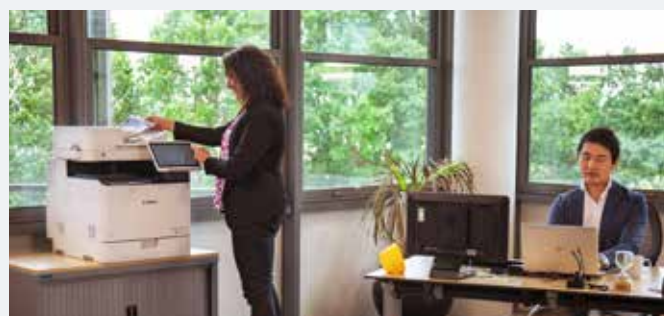
Hva kan Canon hjelpe deg med?

Som ledende leverandør av nyskapende **dokumentløsninger**, kan de bidra til økt effektivitet og lønnsomhet for våre kunder.

Deres løsninger kombinerer hardware, software og tjenester tilpasset den **hybride arbeidsplassen**. De har gode løsninger og tjenester innen print, automatisering og digital dokumenthåndtering som bidrar til økt effektivitet uansett hvor du jobber fra, som for eksempel elektronisk signering.

De leverer mange ulike tjenester innenfor **digitalisering og strukturering** av både fysiske papirarkiver, og ustrukturerte digitale filområder. Ved å digitalisere og strukturere dokumentasjon i ulike typer arkiver, for eksempel kontrakts-arkiv, eller HR, kan man realisere mange potensielle fordeler, som effektivisering av prosesser, trygghet for viktig informasjon som ikke lenger kun er lagret i papirform, sikkerhet og tilgangsstyring, samt enklere deling av informasjonen.

Canon tilbyr også **helhetlige sikkerhetstjenester** som hjelper våre kunder å møte sine sikkerhetsutfordringer. Alle deres kunder skal være trygge på at de er oppdatert på, og forstår hva som kreves og forventes av en moderne IT-leverandør. De brenner for sikkerhet og sikkerhetsfunksjonalitet er en del av alle deres produkter og tjenester.

Jobber du med **grafisk produksjon** eller **hustrykkeri** kan de levere et bredt spekter av markedsledende og innovative produksjonsløsninger og arbeidsflyt/automatisering som gjør det mulig å skape ny business og/eller effektivisere.

Deres produkter og tjenester for de med behov for **utskrifter og innskanning i store formater** er både kreative, smarte og effektive. Dette gjelder alt fra fotoutskrifter, utskrifter av tekniske tegninger, kart og arealplaner, markedsrettet informasjon og de har også betydelig kompetanse på materialer som er egnet for dette.

Eksempler på produkter og løsninger Canon kan levere er som følger; Printer/skriver, multifunksjonsmaskin, kopimaskin, skanner, Laserprinter, plotter, løsninger for grafisk produksjon & storformat, sikkerhetstjenester, E-signering, digitalisering av dokumenter, samt automatisering av prosesser.

Ta gjerne kontakt med avtaleansvarlig til FIAS i Canon Norge om du ønsker å vite mer om hva de kan hjelpe deg med:

For Canon Norge: Erik Soelberg

erik.soelberg@canon.no

Mobil: 958 268 34

www.canon.no

BÆREKRAFT

I Canon har de fokus på reduksjoner i ressursforbruk og resirkulering, for å bidra til utviklingen av en sirkulær økonomi. De tilstreber å redusere CO₂-utslipp gjennom alle stadier av produktets livssyklus.

Canon har også forpliktet seg til å tilpasse driften etter FNs bærekrafts mål, som er skapt for å oppnå en bedre og mer bærekraftig fremtid for alle. Målene tar opp de globale utfordringene vi står overfor.

Cowab – ny leverandør til FIAS

I over 90 år har Cowab levert innredning & utstyr til små og store arbeidsplasser. Som FIAS-medlem får du rabatt på hele deres rikholdige sortiment, både til industri, verksted, lager & garderobe.

- Cowab leverer til hele landet
- De kan spesialprodusere & tilpasse mange av produktene etter behov
- Du kan bestille på nett, e-post, telefon eller chat
- Det de ikke har i standardsortimentet kan de ofte skaffe

Stadig flere velger Cowab som sin leverandør, og det er det mange grunner til:

- Svært stort utvalg av lagerført innredning & utstyr til arbeidsplassen
- Produkter av høy kvalitet - de tilbyr 7 års garanti!
- Cowab er kjent for deres ekstra hyggelige og kompetente kundeservice
- 30 dagers åpent kjøp

Kontaktinfo:
Kjetil Øen | E-post: kjetil.oen@cowab.no
+47 63 94 76 00

Se utvalget på:
<https://cowab.no>

Cowab

Empakk AS

– er din landsdekkende totalleverandør innen emballasje, pakkemaskiner og service til næringsmiddelindustrien. For Empakk AS er forståelse for kundens behov helt avgjørende.

Emballasje:

Med over 100 års samlet erfaring innen bransjen så kan de tilby høy kompetanse og fleksible løsninger som imøtekommer kundens ønsker og behov. I produktsortimentet kan de blant annet tilby sveisbare PP skåler i alle varianter og fasonger, pappskåler, aluminium, folier, vakuum og kokeposer etter spesifikasjoner.

Alle standard produkter er alltid tilgjengelig på eget lager som betyr meget korte responstider.

Deres nøkkelord er kvalitet, service i alle ledd og miljø.

Produksjon:

Pakkemaskiner og pakkelinjer til næringsmiddelindustrien krever

kvalitet og pålitelighet hver dag hele året. Derfor har Empakk AS valgt noen av verdens ledende produsenter og samarbeidspartnere som har sin base og opererer i Europa.

Deres egne serviceteknikere er utdannet innen fagområdet og er sertifiserte for serviceoppdrag på maskintypene: dypttrekkere, flow-pack, vakuummaskiner, skålpakkemaskiner og tømpepumper.

Ingen prosjekter er for liten eller for stort.

Ta kontakt med Team Empakk AS for rådgiving til neste prosjekt.

www.empakk.no

EMPAKK

ANNET

 Din BemanningsPartner
Kvalitetsleverandør av menneskelige ressurser
www.NYDBP.no
AQUACULTURETALENT®
www.aquaculturetalent.com

TILSETNINGSSTOFFER

**REVOLUSJONERENDE PRODUKTER
FOR NÆRINGSMIDDELINDUSTRIEN**

 **WORLD PAC
NORGE AS**

Prof. Birkelands vei 28 A,
1081 Oslo
Tlf 22 32 00 33
Fax 22 32 00 34
Mob 92 69 63 80
E-mail: worpc@online.no
www.worldpac.no

TOTALLEVERANDØR

TRADESJON KVALITET

RØRVIK
GOD SMÅK SIDEN 1927

Kvalitetsleverandør av hvitfisk, pelagisk og prisbelønnet fiskemat
www.rff.no • Tlf.: 74 39 24 90 • Fjordgata 9, 7900 Rørvik

BANK, FINANS OG JUS

**Kystens ledende
advokatfirma**

 S A N D S

Oslo | Bergen | Stavanger | Trondheim
Tromsø | Ålesund | Tønsberg

Leverandør av krydder, tilsetningsstoffer
og emballasje til fiskeindustrien.
Gode råvarer fortjener ABC-produkter.

 ABC
Arne B. Corneliusen AS
Tlf: +47 22 88 46 00
www.abccorneliusen.no

 Kvalitet og trygghet
SINCE 1949

 HORSGAARD & CO AS

Fisk fiskemat skaldyr
Hamnegata 43, Molde | Tel: 71 25 19 35
kjellrune@horsgaard.no | Følg oss på

FISKEMAT

Sjømat og landmat

 TORUNGEN
BEN GODDE MATEN FRA SØRLENDET

 TORUNGEN
BEN GODDE MATEN FRA SØRLENDET

FERDIGMAT AS • Holmen 6, 4842 ARENDAL
Tlf 37 01 51 66 • Epost: post@torungen.no • www.torungen.no

FRYSELAGER

**Fryselager
sentralt på Vestlandet**

 permanor

Jovegen 67, 5514 Haugesund
Tlf.: 52 71 48 41
E-post: post@permanor.no
www.permanor.no

Slakteri for frittstående oppdrettere
i Nordland

 Salten N950

Tlf. Johan-E. Andreassen – 915 39 338

 HJØNNEVÅG

Livsglad mat fra havet siden 1948
www.hjoennevaag.com | Tlf.: 53 48 22 00 | firmapost@hjoennevaag.com

OPPDRETT

ANNO 1976

KVARØY
FISKEOPPDRETT

8743 Indre Kvarøy
Tlf.: +47 97 07 35 32
alf@kvaroy.no
www.kvarfisk.no

- Slakting av laks,
ørret og torsk
- Slakting av stamfisk
- Innfrysing og
pakking

www.krakoy.no

Lokalisert på Kråkøy i Åfjord Kommune

TOTALLEVERANDØR

Daglig innkomst av
fisk og skalldyr

Brygga – 3210 Sandefjord
Telefon: 33 48 30 40 – Telefax: 33 46 33 53
e-post: post@brodreberggren.no

REKER, SKALLDYR OG SKJELL

Hitramat

hitramat.no

LAKS OG ØRRET

SJØMAT, VILT OG SPESIALITETER

Ring oss: 92288500
www.reinhartsen.no

HVITFISK & SKALLDYR

7273 Norddøy • Tlf 72449888 • Fax 72447418
www.seashell.no • helge@seashell.no

Kvalitetsprodukt
av laks og ørret

Tlf.: 73 83 77 50

www.isfjordnorway.no

Alt i fisk og skalldyr

Tel. 75 05 90 50
E-post: kjell@seloyfisk.no

Leverandør av laks og ørretfilet
www.seafoods.no

Arnøy Laks AS
Arnøy Laks Slakteri AS – Elvevoll Settefisk AS

Tel. +47 77 77 79 70
9194 Lauksletta – post@arnoylaks.no

Grønnegt. 24 – 2317 Hamar
Butikk: tlf 62 54 08 40 • fax 62 54 08 49
Engros: tlf 62 55 30 40 • fax 62 55 30 09
post@knutstad-holen.no

LUTFISK/TØRRFISK/SALTFISK

Brødrene Andreassen Værøy AS
www.lofotfish.no

Kvalitetsprodusent av:

- Tørrfisk
- Lutefisk
- Saltfisk

Verdensmester i lutefisk 2017

PLATINA
SEAFOOD

EXCELLENCE IN ATLANTIC SALMON
AND TROUT

www.platinaseafood.com

Specializing in fresh airborne salmon
Aalesund - Norway

Produksjon av laks og ørret.

AS Knutshaugfisk | Tlf. 41564385 | Knutshaugveien 58, 7252 Dolmøy

FERSK HVITFISK

OMSETNING AV ALLE TYPER HVITFISK

TELEFON: 70114545
MAIL: post@marinesales.no

B

Economique
NORGE P.P. PORTO BETALT

Avsender:
Norske Sjømatbedrifters Landsforening
Postboks 639 Sentrum
7406 Trondheim

 Skadedyr Hygiene Trygg mat Fuglesikring Radon Sopp

Døgnvakt 33 33 00 00 • Gratis befaring

Trygg mat Skadedyr? Vi har løsningene.

PELIAS tilbyr tjenester innen skadedyrkontroll og trygg mat.
Kontakt oss for gratis, uforpliktende befaring og priser.
Vi er landsdekkende og alltid i nærheten!

Ring oss på 33 33 00 00
eller besøk oss på **pelias.no**

PELIAS®

pelias.no